

SDR 1000

1922 - 2022

2022

Årsredovisning

Sveriges Dövas Riksförbund

Innehållsförteckning

Inledning	3
Fokus: SDR 100 år	4
Fokus: Valår och intressepolitiskt arbete	12
Fokus: Ekonomisk hållbarhet	12
Starkare rätt till teckenspråk	13
God hälsa och välbefinnande	15
Minskad fattigdom	17
Mer jämlikt samhälle	21
Stark dövrörelse	23
Dövas Tidning	33
Skrivelser och uttalanden	34
Organisation	35
Förvaltnings- och revisionsberättelse	38
Slutord	53

Förkortningar

ABF	Arbetarnas Bildningsförbund	NDFN	National Federation of the Deaf Nepal (Dövförbundet i Nepal)
AC	Stiftelsen August Carlssons Fliseryd Minnesfond	PTS	Post- och telestyrelsen
CEFR	Common European Framework of References for Languages, en gemensam europeisk referensram för språk	QR-kod	Quick Response-kod
CODA	Children of Deaf Adults (barn till döva vuxna/föräldrar)	RFSL	Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queernas och intersex personers rättigheter
CRD	Civil Right Defenders	RFSU	Riksförbundet för sexuell upplysning
DAOK	Deaf Association of Kailali	RTAF	Trafikverkets Råd för Tillgänglighet och Användbarhet för personer med funktions- nedsättning
DBU	Dövblind Ungdom	SDF	Stockholms Dövas Förening
DCODA	Deaf Children of Deaf Adults (Döva barn till döva vuxna/föräldrar)	SDUF	Sveriges Dövas Ungdomsförbund
DDF	Dalarnas Dövas Förening	SFI	Svenska För Invandrare
DHB	Riksförbundet DHB	SLCFD	Sri Lanka Central Federation of the Deaf
DNR	Dövas Nordiska Råd	SLDWA	Sri Lanka Deaf Women Association
DO	Diskrimineringsombudsmannen	SLDYA	Sri Lanka Deaf Youth Association
DRW	Deaf Refugees Welcome	SPSM	Specialpedagogiska skolmyndigheten
DT	Dövas Tidning	SOU	Statlig Offentlig Utredning
EUD	European Union of the Deaf	SR	Sveriges Radio
FEBOS	Federacion Boliviana de Sordos (Dövförbundet i Bolivia)	SRF	Synskadades Riksförbund
FSDB	Förbundet Sveriges Dövblinda	STS	Svenskt Teckenspråk
HRF	Hörselskadades Riksförbund	SVCR	Stiftelsen Svenska Centralkommittén för Rehabilitering
Isof	Institutet för språk och folkminnen	SVT	Sveriges Television
LBS	Lenguaje de Señas Bolivianas (Bolivianskt teckenspråk)	TFI	Teckenspråk för Invandrare
MFD	Myndigheten för delaktighet	TOD	Testaments- och Donationsstiftelsen
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	UH	Unga Hörselskadade
MTM	Myndigheten för tillgängliga medier	ULDF	Uppsala Läns Dövas Förening
		VMA	Viktigt Meddelande till Allmänheten
		WFD	World Federation of the Deaf (världsdövförbundet)

Inledning

Glädje och sorg går hand i hand är kanske ett passande uttryck för SDR:s verksamhetsår under 2022. Glädjen var stor hos många när SDR firade 100 år med pompa och ståt. Vår årsredovisning inleds med just jubileet som maximerade året med arrangemang, historiska tillbakablickar och självklart jubileumsfester. På följande sidor får ni ta del av hela SDR-året i text och bilder där vi kan se glädjen i att träffas och uppleva att **VI** är ett SDR tillsammans. Samtidigt inleddes året med en sorgkant och tankar på våra döva vänner i Ukraina. SDR deltog därför deltog i ett flertal digitala möten, vilket också återges i den här årsredovisningen, för att stötta Ukraina och flyktingar som kommit till Sverige.

Inom det politiska arbetet skedde ett banbrytande arbete när *Handlingsplanen för en förstärkt tolktjänst för jämlikhet och delaktighet* överlämnades till socialministern Lena Hallengren under våren. Vi berättar om det intensiva påverkansarbete vi utfört i samverkan med andra organisationer, som senare resulterade i en remissprocess och ett fortsatt arbete för en proposition från regeringen. En viss fördröjning skedde på grund av valår och regeringsskifte. På tal om valåret 2022 så var det hand i hand och framåt vi siktade tillsammans med distriktsorganisationer och lokalföreningar i vårt gemensamma intresse politiska påverkansarbete. Under 2022 har vi planterat flera frön för att utveckla och fördjupa samarbetet med våra organisationer. Men SDR växer redan när vi ser på vårt medlemsantal! Vid årets slut hade vi över 3 500 medlemmar, en ökning med över 100 medlemmar. Det är en stor bedrift med tanke på konsekvenserna av pandemin och restriktioner där våra mötesplatser drabbades hårt.

Att återigen få träffas fysiskt efter pandemin var nog årets bästa händelse. Förutom jubileumsfester var det också bland annat förbundsmöte med utdelning av utmärkelser och Dövas Dag i Uppsala. Det sistnämnda var särskilt efterlängtat och lockade över 700 besökare till helgen som utgjorde Dövs-Sveriges viktigaste mötesplats – där **ALLT** sker på svenskt teckenspråk!

År 2022 bestod av många stunder att glädjas åt men också utmaningar. Men sammanfattningsvis har förbundets verksamhetsår varit fantastiskt i många olika avseenden.

Jag önskar er en trevlig tillbakablick på året med **DITT SDR!**

Åsa Henningsson, förbundsordförande

Teckenspråk - En hållbar framtid

Det är namnet på vårt handlingsprogram som utgör grunden för vårt arbete 2022 till 2025 och består av fem olika områden. Utöver det har förbundet ett antal frågor som är särskilt utmärkande för det aktuella verksamhetsåret, så kallade fokus.

Representationer och forum som genomsyrar två eller flera områden:

- Ordförandegruppen
- Regeringens funktionshindersdelegation

SDR 100 år

Från förbjudet språk till teckenspråk självklart

Precis som rubriken var detta vår jubileums-slogan som genomsyrade hela jubileumsåret då vi uppmärksammade förbundets historia, arbete och betydelse. Vid förbundets bildande var teckenspråk förbjudet i Sverige, och ansågs vara negativt med konsekvensen att döva tvingades till att "lära" sig tala och höra. Den första uppgiften för förbundet var därför att påverka Skolöverstyrelsen som ansåg att den orala undervisningsmetoden skulle användas i dövskolorna. Förbundet lyfte då betydelsen av teckenspråk i undervisningen och fortfarande idag sker kampen för att människors rätt till teckenspråk i alla avseenden i samhället ska vara självklar.

Inför jubileumsåret 2022 bildades olika arbetsgrupper för förberedelser inför olika arrangemang och aktiviteter. Det skapades också en särskild webbsida för jubileumsåret sdr.org/100ar som innehöll bland annat: händelser, jubileumsfester, SDR:s historia, medlemskampanj, information om möjligheten att handla jubileumsprodukter och ge gåvor till förbundet. En jubileumslogotyp togs fram i samarbete med Ulf Nilsson Jörlemyr. I förbundets webbshop erbjöds jubileumsprodukter och Dövas Tidning uppmärksammade också jubileumsåret genom olika artiklar och ett specialnummer.

SDR:s födelsedag

Den 26 februari, dagen då SDR bildades för 100 år sen, inledde jubileumsåret med ett digitalt firande. Sändningen skedde på förbundets Facebooksida som alla kunde ta del av. Förbundsordförande Åsa Henningsson var programvärd och det visades grattishälsningar från våra distriktsorganisationer, lokalföreningar samt både nationella och internationella samarbetsorganisationer.

Sketchen "Då och nu" med Joakim Hagelin Adeby som Torsten och Ellinor Persson som Kim, trailer för jubileumsfilmen visades och vi presenterade alla aktiviteter under jubileumsåret. Det var också inslag från webbshopen med speciella jubileumsprodukter och jubileumstårtan med jubileumsloggan visades upp. Det digitala firandet översattes av döva teckenspråkstolkare till internationella tecken och av taltolkare som översatte till talad svenska. Cirka 4 800 personer deltog i den digitala födelsedagsfesten.

Tävling i medlemsvärkning

Mellan den 26 februari och 23 september arrangerades en tävling i medlemsvärkning. Under vår jubileumssändning den 26 februari gick startskottet för tävlingen för både enskilda personer och för våra föreningar. Personer som kunde värvas skulle aldrig ha varit medlem i någon dövförening tidigare eller ha varit medlem fram till 31 december 2018 men sedan dess pausat. I den individuella tävlingen var målet att värva flest medlemmar och de värvade medlemmarna registrerade sig på ett särskilt avsett formulär där de angav vem som värvat dem. I föreningstävlingen vann den förening som hade den högsta och procentuella ökningen den 22 september, jämfört med fastställt medlemsantal i december 2021.

Priserna i den individuella tävlingen utbetalades i form av presentkort och var 5 000 kr för första plats, 3 000 kr för andra och 2000 kr för tredje plats. Den vinnande föreningen erhöll ett prisbelopp på 20 000 kr som utbetalt bidrag till deras verksamhet. Vinnarna i tävlingen presenterades av Åsa Henningsson under Dövas Dag den 24 september. Vinnande förening blev Vänersborgs Teckenspråks Förening. Vinnare i den individuella tävlingen var Ulf Hanson från Vänersborg, Laith Foad Fathulla från Malmö och Mona Bresgen från Skurup.

Minoritetsspråkspriset

Den 11 maj tillkännagavs det att SDR var mottagare av Isof:s minoritetsspråkspris 2022. Priset ges till en person, kommun, förening eller organisation som gjort goda insatser i arbetet med minoritetsspråk i Sverige.

Kulturminister Jeanette Gustafsdotter överlämnade priset till Åsa Henningsson med följande motivering: *Sveriges Dövas Riksförbund har i 100 år arbetat för erkännande av svenskt teckenspråk som språk och som redskap för lärande. Organisationen arbetar brett med att stärka det svenska teckenspråkets ställning och med tillgänglighetsfrågor för teckenspråkiga, såväl nationellt som internationellt.*

Teckenspråksforskning 50 år

Den 13 maj firade svensk teckenspråksforskning 50 år. Avdelningen för teckenspråk vid institutionen för lingvistik, Stockholms universitet bjöd på en rad olika föreläsningar, posterutställningar, mingel och tårta. SDR framförde våra varma gratulationer och uppvaktade med blommor. Under dagens program uppmärksammades även förbundets hundraåriga arbete. Manillaskolans nya rektor Torun Persson gratulerade till teckenspråksforskningens 50 år med ett fint verk, illustrerade av elever från Manillaskolan. Även SDR uppvaktades samtidigt med ett likadant och fint elevarbete för sina 100 år.

Öppet hus

På Teckenspråkets dag den 14 maj arrangerade SDR Öppet hus tillsammans med avdelningen för teckenspråk på Institutionen för lingvistik på Stockholms universitet, SDUF, FSDB, Västerviks folkhögskola och Språkrådet vid Isof. På plats i Juristernas hus i Stockholm bjöds det på miniföreläsningar, utställningar, barnaktiviteter och försäljning av jubileums- och teckenspråksprodukter samt fika. Cirka 300 personer besökte arrangemanget.

SDR tog emot fana

Den 3 juni tog SDR, genom vice förbundsordförande Joakim Hagelin Adeby, emot den svenska fanan av Stockholms landshövding Sven-Erik Österberg på Tessinska palatset. SDR mottog fanan med anledning av att förbundet firade 100 år 2022.

Jubileumsfester

Den stora höjdpunkten på jubileumsåret var jubileumsfesterna som arrangerades tillsammans med sju värdforeningar i Göteborg, Malmö, Sundsvall, Stockholm, Örebro, Leksand och Umeå under perioden 20 augusti – 29 oktober 2022. Arbetsgrupper hos de sju olika värdforeningarna sattes i gång med digitala träffar under hösten 2021 för att förbereda jubileumsfesterna. Regelbunden kontakt med arbetsgrupperna gjordes under våren och hösten 2022.

Värdparet Abdi Mohamed och Thyra Lindström, representanter från förbundsstyrelsen och totalt cirka 700 gäster deltog i jubileumsfesterna. Det bjöds på tårta och underhållning i form av heta stolen och exklusiv visning av jubileumsfilmen. Festdeltagarna fick gåvor: en silversked med gravering "SDR 100 år" och en penna "Teckenspråk – en hållbar framtid". De fick dessutom framföra sin hälsning i en gästbok som följde med till de olika jubileumsfesterna.

Dövas Tidning

SDR:s medlemstidning Dövas Tidning bjöd också på ett omfattande innehåll med anledning av förbundets 100-årsjubileum i sina båda kanaler, papperstidningen och webbplatsen, under 2022. Den mest påkostade satsningen var det extratjocka specialnumret som utgavs under sommaren och uteslutande handlade om förbundets sekellånga tidsresa. I årets sista nummer innehöll mittuppslaget logotyper från företag och organisationer samt företagsvänner som gratulerade SDR till 100 år. Läs mer om Dövas Tidning på sidan 23 och 33.

Jubileumsfilm

I samband med SDR:s jubileumsfirande producerades en jubileumsfilm i samarbete med Dramaski. Arbetet med jubileumsfilmen påbörjades redan under hösten 2021. Ganska tidigt önskade förbundsstyrelsen och ledningen att det skulle bli en film i stället för en bok för att lyfta teckenspråket. I samråd med Dramaski utvecklades ett koncept i form av en tidslinje som innehöll gamla bilder och filmer samt berättande på svenskt teckenspråk. Jubileumsfilmen ger en tillbakablick på förbundets 100-åriga historia och vad organisationen betytt för dövsamhället.

Filmen blev klar i juni 2022 och hade smygpremiär för förbundsstyrelsen, kansliet och Dramaski den 15 augusti på biograf Zita i Stockholm. Därefter har den visats exklusivt för våra medlemmar och fstdeltagare under våra sju jubileumsfester som genomförts runt om i landet. Från och med den 9 november är filmen tillgänglig för allmänheten och kan ses kostnadsfritt på vår webbplats. Filmen är en timme lång och på svenskt teckenspråk med svensk undertext.

Digitalisering av SDR:s historia

Inför SDR:s 100-årsjubileum ville förbundet göra en satsning för att bevara SDR:s – och hela den svenska dövrörelsens – historia. Detta gjordes genom att digitalisera fotoarkivet, dels för att bevara kulturarvet och dels att använda materialet till bland annat jubileumsfilm och jubileumsalmanacka. SDR har ett enormt arkiv med pappersfoton, fotonegativ och filmer i Leksand, Rissne och även i riksarkiven i Arninge och Göteborg.

Vårt största fokus var digitalisering av alla foton som finns i Rissne och omfattar foton från 1890-talet fram till 1990-2000-talet. Digitaliseringsarbetet inleddes redan i februari 2021. Arbetet är mycket omfattande och digitaliseringen pausades under december månad 2022.

Stora delar av fotosamlingarna på personer, olika ämneskategorier som berör dövrörelsen och själva SDR:s historia är nu digitaliserade. Vid årsskiftet 2022–2023 har över 7 500 foton skannats, men tiotusentals pappersfoton återstår att bevaras.

Jubileumsprodukter

Nya jubileumsprodukter togs fram till förbundets webbshop Handla; jubileumsalmanacka, handalfabetsposters och vantar. Jubileumsalmanackan (väggalmanacka) 2022 presenterar några historiska tillbakablickar från dövrörelsen med fotografier och korta bildtexter. Varje månad i almanackan har också en QR-kod som innehåller länk till förbundets webbplats där det finns mer material om milstoplarna samt en översättning till svenskt teckenspråk.

Nya och unika posters med svenska handalfabetet i olika hudfärger producerades i två versioner: en med olika bakgrundsfärger tillsammans med motiv medan den andra har två olika nyanser av turkost som bakgrundsfärger och är utan motiv. Tack vare ideellt engagemang kunde vi också sälja varma tumvantar i fin kvalitet av ull i turkos färg och med textetiketten "Teckenspråk självklart!" De flesta vantar är stickade och tovade av SDR:s medlemmar till SDR:s 100-årsjubileum.

Lucia med Västansviks folkhögskola

Den 13 december sändes ett digitalt luciafirande i samarbete med Västansviks folkhögskola på förbundets facebookside. Detta arrangemang avslutade vårt jubileumsår.

Jubileumsårets start med digitalt firande den 26 februari med Åsa Henningsson som programvärd. I bild även Therese Rollvén, projektledare, med jubileumstårta.

Åsa Henningsson med Zanna Melin från Vänersborgs Teckenspråks Förening, vinnande förening i medlemsvärvarävlingen.

Åsa Henningsson med kulturminister Jeanette Gustafsdotter när SDR mottog Isot:s minoritetsspråksp.

Svensk teckenspråksforskning 50 år där Maria Hermanson höll ett tal. I bild syns även Johanna Mesch.

Teckenspråkets dag med Öppet hus. På scen syns Joakim Hagelin Adeby och Julia Kankkonen.

Joakim Hagelin Adeby med Stockholms landshövding Sven-Erik Österberg, när SDR mottog fana.

Från vänster: David Farkas, Pia Johnsson Sederholm med värdparet Abdi Mohamed och Thyra Lindström.

Vår jubileumstårta med jubileumslogotyp.

Den första jubileumsfesten skedde i Göteborg den 20 augusti.

Jubileumsfest i Malmö den 27 augusti.

Jubileumsfest i Sundsvall den 3 september.

Jubileumsfest i Stockholm den 1 oktober.

Jubileumsfest i Örebro den 14 oktober.

Jubileumsfest i Leksand den 22 oktober.

Den sjunde och sista jubileumsfesten var i Umeå den 29 oktober.

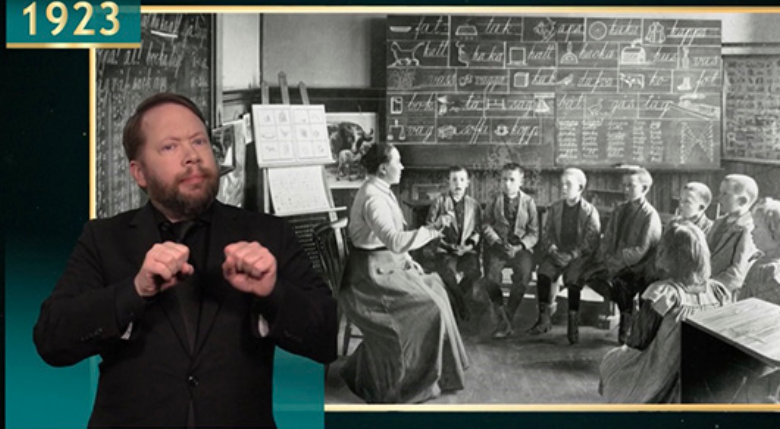

Jubileumsfesterna var årets höjdpunkter och dekorerades därefter.

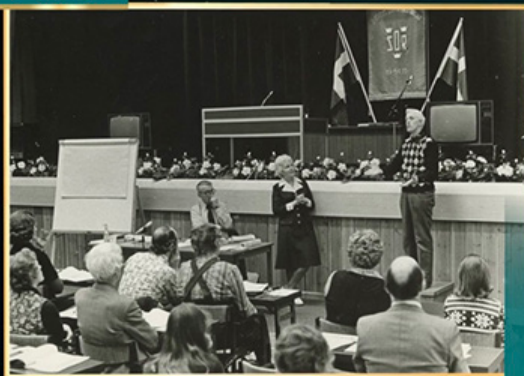
Dövas Tidnings specialnummer med anledning av jubileet.

1923

Jubileumsfilmen visar den tidsresa SDR gjort sedan förbundet bildades 1922.

1968

Ett flertal viktiga och historiska milstolpar uppmärksammas i filmen, som bland annat hur tolktjänsten kom till.

1976

Filmen producerades i samarbete med Dramaski och är cirka en timme lång med svensk undertext.

2022

Där delas Alma Abrahamssons pris ut för första gången.

På vår webbplats finns filmen att se i sin helhet.

Kultur åt alla

Under våren 1976 kom handikapputredningens betänkande "Kultur åt alla" med förslag till väsentliga förbättringar för döva, dövblinda och synskadade. Sveriges Dövas Riksförbund, De Blindas Förbund, Sällskapet Synskadades Riksförbund och Föreningen Sveriges Dövblinda (idag Förbundet Sveriges Dövblinda) anordnade en gemensam demonstration i centrala Stockholm den 25 augusti 1976. Demonstrationen gick under namnet "Kultur åt alla" och resulterade i flera viktiga framgångar.

Jubileumsalmanacka med historiska milstolpar och QR-koder för en fördjupning och information på svenskt teckenspråk.

Material på svenskt teckenspråk om SDR:s och dövrörelsens historia på förbundets webbplats. I bild om föreningars fritidsanläggningar, bland annat Solhem på Björkö.

Medlemmar stickade och tovade vantar som sedan såldes till förmån för förbundet och vårt arbete.

Nya affischer med händer i olika hudfärger togs fram med illustrationer av Ellinor Persson.

Västanviks folkhögskola bjöd på sitt traditionella lucia firande på digitalt vis, som också blev jubileumsårets avslutning.

Från förbjudet språk till teckenspråk självklart

Valår och intressepolitiskt arbete

Effektivt påverkansarbete efter valet 2022 och hur dövas frågor ska synliggöras i politiken var utgångspunkterna under vår ombudskonferens den 23 september i Uppsala. Här fick vi tillfälle att fördjupa vårt samarbete för ett påverkansarbete på lokal, regional och nationell nivå. På programmet fanns bland annat inspiration till intressepolitiskt arbete, tips och verktyg att använda sig av i det lokala och regionala påverkansarbetet. Ett tips var att använda sig av SDR:s nya handlingsprogram för perioden 2022 till 2025. Västanviks folkhögskola höll ett föredrag om retorik, i form av ett smakprov från deras retorikkurs. Under eftermiddagen fördjupade vi oss inom fyra olika intressepolitiska frågor: Äldre döva, tolktjänsten, nyanlända och dövkompetens i den offentliga sektorn. Dessa frågor behandlades även under grupparbeten där deltagarna genom

rollspel fick pröva och vässa sina argument. Under den avslutande summeringen tog vi emot ett förslag från SDF om att arrangera en zoom-träff för att lyfta upp hur regionala och lokala organisationer kan utforma egna handlingsprogram med SDR:s som grund, på liknande sätt som SDF och ett antal andra föreningar gjort.

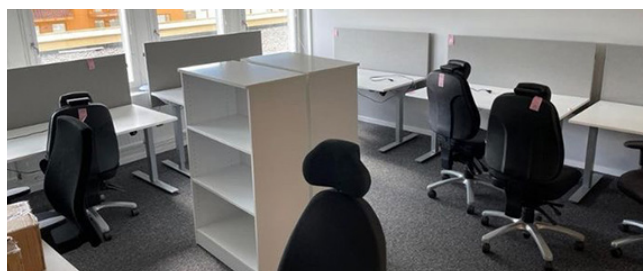
En sådan zoom-träff genomfördes sedan den 23 november i samarbete med SDF. Därefter skickade vi ut mallar och förslag på hur ett sådant program kan se ut om och när föreningarna vill ha en sådan. Både ombudskonferensen och zoom-träffen blev mycket uppskattade och är viktiga milstolpar i hur vårt gemensamma samarbete kan fördjupas och utvecklas.

Ekonomisk hållbarhet

Under kongressen 2021 väcktes frågor om förbundets ekonomiska situation, omfattningen av de fasta kostnaderna och hur en ekonomisk stabilitet kan uppnås. För att uppnå ekonomisk hållbarhet i ett långsiktigt perspektiv beslutade förbundsstyrelsen att flytta till mindre kontorslokal. Arbetet med flytten påbörjades i januari 2022, sommaren 2022 renoverades den nya lokalen och flytten genomfördes den 14 september 2022. I samband med flytten har vi också genomfört en översyn över lokalerna och skapat både fasta och dynamiska arbetsytor för

personalen. Utöver flytten har förbundet också sett över flera administrativa och fasta kostnader för att reducera dem. Samtidigt ser vi nya möjligheter till olika former av intäkter genom bland annat projekt, arrangemang och fonder.

Starkare rätt till teckenspråk

Döva teckenspråkstolkar och översättare

Efter SDR:s projekt *Döva teckenspråkstolkar och översättare* 2016 till 2017 har allt fler döva genomgått utbildning till teckenspråkstolkar och/eller översättare. Under året har SDR påbörjat arbetet att tillgängliggöra en informationsfilm om denna yrkesgrupp och om vilka fördelar döva teckenspråkstolkar kan medföra för olika tolksituationer. Dialoger och samverkan har därför ägt rum med Västanviks folkhögskola och Stockholms universitet. Materialet färdigställs under 2023. Vi har även följt upp hur vi kan samla och sprida information och kontaktuppgifter till vilka som genomgått dessa utbildningar och finns till förfogande för olika uppdrag.

Undervisning på svenskt teckenspråk utan tolkar

Förbundet anser att alla döva elever ska ha rätt till undervisning direkt på svenskt teckenspråk (STS) – utan teckenspråkstolkar. Skolorna har krav på sig att anställa legitimerade lärare och vi har det faktum att det inte finns tillräckligt många personer med både lärarlegitimation och teckenspråkskompetens. Lärarbehörighet har vägts tyngre och specialskolorna har anställt teckenspråkstolkar för att bistå lärarna i undervisningen. Detta är en utveckling som SDR kraftigt motsätter sig. Förbundet har i SPSM:s intresseråd, Skolverkets samråd och vid möten med samtliga skolmyndigheter väckt frågan om vem som kan vara behörig att undervisa i specialskolan då det tydligt står i läroplan samt kursplaner att undervisningen ska ske på svenskt teckenspråk. Skolverkets jurister har tittat på frågan men anser att dubbel behörighet inte kan krävas.

Kontakter har tagits med personer inom utbildningsområdet, bland annat med politiker och tjänstemän under Almedalen, för att driva frågan vidare inom utbildningsdepartementet. Detta gäller specialskolorna, där eleverna ska ha rätt till fullgod undervisning på svenskt teckenspråk i enlighet med styrdokumentet för specialskolan.

I SPSM:s språkplan, avsedd för specialskolorna som tar emot döva och hörsel-skadade elever, står det uttryckligen att eleverna ska finnas i en skolmiljö som ger förutsättningar att möta och använda sig av både svenskt teckenspråk och svenska i skolans alla sammanhang. Vidare beskrivs det i språkplanen att det ska råda teckenspråksmiljö där eleverna känner sig delaktiga i kommunikationen och möts med respekt under hela skoldagen samt har vuxna förebilder med teckenspråk som förstaspråk. Språkplanen är tydlig med mål och arbetssätt som skall gälla i specialskolan och skall efterlevas i realiteten. Med detta som tyngd trycker SDR på SPSM:s uppdrag och vikten av teckenspråkskompetens, kunskap om döva, dövas kultur och vad kommunikation innebär för språk- och kunskapsutveckling. SDR bevakar också SPSM:s arbete med kunskapstester i teckenspråk (CEFR) för personal samt att det görs uppföljningar för att säkerställa att de berörda utvecklar sina färdigheter.

Utbildningspolicy

En policy om utbildning *Likvärdig utbildning för döva barn* har tagits fram under året. Policyn utgår från fem centrala krav och utgör ett tydligt dokument om våra utgångspunkter kring utbildning, teckenspråk och teckenspråksmiljö i skolan. Den publiceras i början av 2023 och finns då tillgänglig på förbundets webbplats.

Teckenspråksmiljö

Vad innebär en god teckenspråksmiljö? Döva finns i olika miljöer och sammanhang, men hur och när kännetecknas en optimal teckenspråksmiljö där vi kan känna oss fullt delaktiga? Här råder det stor brist på kunskap, förståelse och kompetens i vårt samhälle. SDR har därför påbörjat ett arbete med att ta fram ett informationsmaterial om teckenspråksmiljöer och hur de kan uppnås. Förklaringar av begrepp såsom minoritetsstress, språklig deprivation, dövkompetens samt betydelsen av en god teckenspråksmiljö för individen och gruppen kommer att beröras. Materialet planeras att färdigställas under 2023.

Språkdeprivation

Förbundet planerade tidigare att arrangera en konferens om språkdeprivation men med anledning av coronapandemin har det blivit uppskjutet. Under 2022 har ingen planering återupptagits och det är oklart om en sådan kommer att arrangeras inom en snar framtid. I stället har förbundet fortsatt kunskaps-spridningen om språkdeprivation. Åsa Henningsson har under ett antal gånger haft föreläsningar runt om i landet. Ämnet berördes också under Åsa Henningssons medverkan i SVT:s tv-program Nya perspektiv, som sändes under hösten 2022.

SDR har också samverkat med Dövteamet i Region Stockholm kring en kartläggning om bemötande, bedömning och insatser för döva med språkdeprivation (försenad teckenspråksinlärning) i en habiliteringskontext. Samtliga habiliteringar i 21 regioner har svarat på kartläggningen. Den visar att kunskapen om språkdeprivation är begränsad och varierar mycket hos regionernas habiliteringar. Det finns ingen särskilt framtagen vårdprocess för målgruppen. Kartläggningen visar också behov av att fastställa en diagnos, utveckling av arbetssätt och ett nationellt kunskapscenter som ger stöd till habiliteringar som möter personer med språkdeprivation.

Teckenspråkets ställning

SDR har under året oavbrutet arbetat för teckenspråkets ställning, genom att lyfta det i flera politiska områden och i olika sammanhang.

Den 1 januari 2022 bildades den nya myndigheten Institutet för mänskliga rättigheter. Teckenspråk är en mänsklig rättighet så det har därför varit naturligt att SDR följt utvecklingen av myndighetens uppbyggnad och uppdragsutformning.

Isof bildade en referensgrupp där SDR representeras för diskussioner hur myndigheten kan arbeta för teckenspråkets ställning. En av de centrala frågorna är vilken formell ställning det svenska teckenspråket bör ha – motsvarande nationella minoritetsspråk eller jämställt med det svenska språket. Ett antal kommuner i Sverige har beslutat att det svenska teckenspråket ska ges samma status som minoritetsspråken i sin verksamhet. Men det innebär inte att döva som grupp och enligt lagen ses som en språklig minoritetsgrupp. Konsekvenserna blir bland annat att döva och teckenspråk står utanför satsningar som omfattar bland annat språkcentrum och språkrevitalisering.

Det är en fråga som behöver utredas utförligare eftersom det leder till olika efterföljande lagförändringar och insatser för språket samt för dem som talar språket. SDR planerar därför att fördjupa oss i dessa frågeställningar inför verksamhetsåret 2024.

Andra representationer inom Starkare rätt till teckenspråk

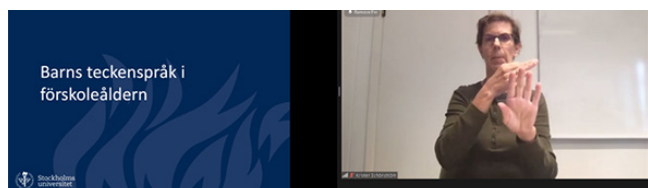
- Institutet för språk och folkminnen, Isof
- Skolinspektionen
- Skolverket
- SPSM:s nationella intresseråd
- Intern expertgrupp dövutbildning
- Manillaskolans referensgrupp Learn to Read (L2R)

God hälsa och välbefinnande

Seminarium för döva familjer

SDR och Stockholm universitet arrangerade tillsammans ett digitalt seminarium "Att vara döv förälder till dövt barn: Språkperspektiv" den 30 augusti. Ett tjugotal personer syssnade på Pia Simper-Allen om barns teckenspråk samt Krister Schönström om döva barns tvåspråkighet i läs- och skrivutveckling, bägge från Stockholms universitet. Åsa Henningsson berättade om SDR:s arbete kring barns rätt till teckenspråk, stöd och rådgivning till döva föräldrar och mötesplatser. Seminariet avrundades med gemensam diskussion med föräldrarna om vikten av teckenspråkiga mötesplatser där familjer får träffa varandra för umgänge, gärna kombinerat med föreläsningar och workshops eller i form av ett familjeläger.

Föräldrahandbok om CODA

SDR tog under 2020 fram en föräldrahandbok om att få ett dövt barn. Kongressen 2021 klubbade igenom en motion om att ett motsvarande digitalt material för döva föräldrar med hörande barn ska tas fram. Arbetet har påbörjats med planerad lansering under 2023. Dövas Tidning gjorde i slutet av året ett videoreportage om CODA-barns språkutveckling där bland annat styrelseledamoten Maria Hermanson berättade om bakgrunden till föräldrahandboken.

Nationellt kunskapscenter

Arbetet för ett nationellt kunskapscenter för dövrågor har under året fortsatt. Under 2021 tog vi fram en ansökan om projektstöd hos Arvsfonden och efter handläggningstiden fick vi besked om att vår ansökan avlogs. Arvsfonden hade svårt att se överlevnadspotentialen. När vi fick det negativa beskedet från Arvsfonden lyfte vi istället frågan genom ett intressepolitiskt arbete. Under valrörelsen som pågick under hösten etablerades det kontakter med politiska företrädare som visade stort intresse för vårt arbete med Nationellt kunskapscenter för dövrågor. Ett möte genomfördes i riksdagen med en riksdagsledamot som erbjöd sig att arrangera ett riksdagsseminarium med inbjudna föreläsare.

I slutet av året skedde därför planering inför detta riksdagsseminarium där alla riksdagsledamöter bjuds in. Samtliga tillfrågade föreläsare (sex st) visade stort intresse av att delta för att lyfta olika perspektiv som gemensamt understryker behovet av ett nationellt kunskapscenter.

Inom ramen för detta påverkansarbete bevakar vi också frågan om kartläggning av äldreomsorg för döva och döva med kognitiva funktionsvariationer.

Projekt: Syssna på mig

Projektägare: SDR

Projekttid: Tre år, påbörjades 1 augusti 2022

Finansiering: Arvsfonden

I februari 2022 beviljade Arvsfonden SDR:s ansökan om projektet *Våga fråga – Syssna på mig*. Projektet ska sprida kunskap och information om psykisk ohälsa till döva. Projektet vill bryta tabun om psykisk ohälsa genom att få folk att syssna (syssna = lyssna med synen), våga fråga, våga prata med varandra. Våga vara medmänniska.

Målet är att skapa en förståelse att vem som helst kan drabbas av psykisk ohälsa. Målgruppen är döva, anhöriga och för professionella. Projektet kommer att ordna webinar, workshop och sprida information via webb, sociala medier. Vi kommer att samla tio personer som ska berätta om psykisk ohälsa genom egna erfarenheter eller som anhörig. Råd och tips om hur man hantera psykisk ohälsa kommer att ges.

Projektet startade den 1 augusti och under hösten 2022 har projektet träffat olika organisationer och andra projekt för att bland annat samverka. Referens- och styrgrupp har tillsatts. Mycket av tiden har också gått till att strukturera och planera det kommande arbetet i projektet. Projektet har också deltagit i Dövas Dag i Uppsala och i Mänskliga rättighetsdagarna i Örebro.

Rekrytering av berättare som ska berätta om sin psykisk ohälsa och filmas är på gång, förberedelserna för workshop och webinar för 2023 har också påbörjats.

Projektet Syssna på mig söker tio personer som vill bidra till en ökad förståelse för psykisk ohälsa och berätta sina egna erfarenheter av psykisk ohälsa.

Andra representationer inom God hälsa & välbefinnande

- Referensgrupp projektet *Mobilt hem- och vårdteam för äldre döva och teckenspråkiga i Jönköpings län*, MOVADOT. Projektet drivs av JLDTF.
- SDR har bidragit med kunskap och fallbeskrivningar till projektet *Min sexualitet – Min rätt*, som drivs av Funktionsrätt Sverige och RFSU.

Tolktjänsten

Den 15 mars 2022 överlämnade äntligen 2020 års tolktjänstutredning sitt betänkande till regeringen; *Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörsel-skadade och personer med dövblindhet* (SOU 2022:11). SDR har under hela utredningens arbete aktivt medverkat i samråd och även genom Isabella Hagnell som suttit i utredningens expertgrupp.

SDR har tillsammans med FSDB, HRF, SDUF, DBU, UH och Riksförbundet DHB haft ett aktivt påverkansarbete efter att utredningen lades fram för regeringen där vi uppmanat politikerna att gå vidare med utredningens rekommendationer.

I maj 2022 skickades betänkandet ut på remiss vilket är ett gott tecken för den fortsatta processen. Remisstiden var till den 15 september, men redan i juni skickade förbundet in sitt remissvar. På uppdrag av ovannämnda organisationer kontaktade SDR också samtliga remissinstanser där vi bad dem att ta del av våra remissvar samt kontakta oss om de ville diskutera vår syn på utredningens förslag. Efter remisstidens slut och efter valet 2022 började SDR återigen träffa politiker, i första hand från regeringspartierna, tillsammans med HRF och FSDB. Vi kommer fortsätta bevaka regeringens arbete och trycka på för att regeringen lämnar en proposition till riksdagen.

Riksdagen: Åsa Henningsson, Hanna Sejlitz från HRF, riksdagsledamöterna Camilla Mårtensen och Malin Danielsson (båda från L), och Klas Nelfelt från FSDB.

Kopplat till tolktjänsten finns också en motion om behovet av en enhetlig kontaktväg för akuttolkning oavsett vilken region i Sverige du befinner dig. Denna problematik har uppmärksammats under året och även under den tidigare pågående utredningen. Det är en angelägen fråga som förbundet fortsätter arbeta med.

Under året har SDR också tagit emot samtal och frågor från medlemmar och föreningar kring tolktjänsten. En fråga var indragna tolkbeställningar mot slutet av året för att pengarna inte räcker till alla i regionen vid årets slut. SDR har bistått med argument och hänvisningar till att en sådan inskränkning inte är acceptabel och inte heller förenligt med gällande lagstiftning.

SDR har fått en plats i Kammarkollegiets rådgivande nämnd i tolk- och translationsfrågor från 1 juli 2022 till 30 juni 2025. Nämnden utgör ett nationellt nätverk och har i uppdrag att ge kollegiet råd och upplysningar vid prövningar av nämndens ärenden.

Vidare var tolktjänsten också en av frågorna vi arbetade för under Almedalsveckan. Vi lyfte de nya förslagen enligt utredningen när vi träffade politiker.

Almedalen: Åsa Henningsson och Kave Noori med riksdagsledamoten Ali Esbati (V), som tidigare skrivit en motion om tolktjänsten.

Förmedlingstjänster

En del av förbundets intressepolitiska arbete sker genom våra representationer i brukar- och samråd, som exempelvis de för förmedlingstjänsterna bildtelefoni och texttelefoni. En av frågorna vi drivit här är att det ska vara möjligt att bemanna bildtelefoni-förmedlingen med döva tolkar samt åter kunna förmedla mellan engelska samt svenskt teckenspråk. SDR har även reagerat på försämringarna i vilka typer av distans-tolkningsuppdrag som bildtelefoni.net får göra. I tolktjänstutredningen som regeringen presenterade i mars finns det förslag om att göra en förstudie om hur en region-gemensam distanstolkningsfunktion kan organiseras, regleras och finansieras. Här anser vi givetvis att det ska vara möjligt att få distanstolkning när det behövs oavsett om tolksituationen bedöms vara bokad eller inte.

Situationer uppstår ofta där döva hindras från att göra ärenden hos exempelvis myndigheter via förmedlingstjänsten. Detta för att myndigheter och dess handläggare saknar kunskap och bedömer att förmedlaren är ett ombud och därmed måste uppvisa fullmakt eller legitimera sig. Detta ger konsekvensen att döva inte erhåller samma medborgar- och samhällsservice som andra medborgare. Efter att SDR tog en dialog med PTS ska de göra en informationssatsning gentemot myndigheter, offentliga verksamheter samt företag för att tydliggöra förmedlarens roll i telefonsamtalet. Detta gäller både bildtelefoni.net samt texttelefoni.se.

Döva som yrkesförare

SDR arbetar fortfarande för att uppmärksamma att döva ställs utanför möjligheten att skaffa behörighet och försörja sig som yrkesförare. Vi lyfter upp det i samråd och dialog med myndigheter och ansvariga inom transport- och yrkesförarbranschen. Frågor återstår kring dövas möjligheter att bli taxiförare då det är andra bestämmelser och regelverk som behöver ändras. En fråga är också rätten att få tillgång till döv teckenspråkstolk till muntliga prov.

Nyanlända, studietid och etableringsersättning

SFI och TFI är en förutsättning för döva nyanlända att kunna lära sig svenska och svenskt teckenspråk, samt få kännedom om vilket stöd samhället kan erbjuda. Döva nyanlända som ska lära sig två språk får dock samma studietid och ekonomiska ersättningar som andra nyanlända, som lär sig ett språk. Detta innebär att förutsättningarna till att integreras fullt i samhället inte är jämlika, vilket förbundet uppmärksammat bland annat under Almedalsveckan och i vårt politiska arbete. Det finns en ny grupp som står utanför rätten till SFI/TFI, döva flyktingar från Ukraina som omfattas av massflyktingsdirektivet då helt andra regler gäller.

Ukrainakrisen och döva flyktingar

När kriget i Ukraina blev ett faktum i slutet på februari 2022 och döva började fly sitt land till länder i Europa och däribland Sverige engagerade sig SDR i frågan på olika sätt. SDR har därför samarbetat med den frivilliga organisationen DRW Sweden vars fokus har varit att hitta, informera och stötta flyktingarna. Gemensamt gjorde vi en information på ukrainskt teckenspråk om DRW, döva tolkar, Migrationsverket, SDR och teckenspråkiga mötesplatser, Västanviks folkhögskolas asylmottagande samt rätten till skolgång för döva barn. DRW har också fått ekonomiskt stöd från SDR för sitt viktiga arbete. SDR har också formulerat en skrivelse till Migrationsverket om hur de ska bemöta döva flyktingar och framför allt säkerställa god kommunikation genom döva tolkar. I skrivelsen betonas vikten av teckenspråkiga mötesplatser när döva flyktingar tilldelas boende samt information om skol- och asylverksamhet för döva. SDR:s distriktsorganisationer och föreningar har också fått motsvarande information kring hur de kan stötta flyktingarna, både på svenskt teckenspråk samt i text. All information finns samlad på SDR:s webbplats samt spreds via förbundets sociala medier.

Projekt: DigiDöv - digital guide för äldre döva

Projektägare: SDR

Projekttid: Tre år, start 1 mars 2022

Finansiering: Arvsfonden

1 mars 2022 startade arvsfondsprojektet DigiDöv – digital guide för äldre döva. Projektets syfte är att bryta digitalt utanförskap bland äldre döva. Planen är att få ut döva volontärer som kan stötta och hjälpa äldre döva att komma vidare i användandet av digitala verktyg. En tanke är också att detta indirekt bygger nya relationer mellan äldre och yngre döva. Ett surfplattbibliotek ska tas fram och de äldre som inte har egen smartmobil eller surfplatta får möjlighet att låna en surfplatta. Projektet ska också ta fram instruktionsfilmer om hur man använder surfplattan.

Projektet har idag åtta aktiva DigiDöv-guides (döva volontärer). De finns bland annat i Göteborg, Örebro och Stockholm. DigiDöv-verksamheten varierar med dropin, ta emot bokade besök samt har haft en grundkurs. Dessa utvecklas fortfarande. Det finns fler DigiDöv-guides på andra orter som inte har startats ännu, de kommer att under andra projektåret startas upp. Information om projektet sprids genom att besöka platser där många äldre döva samlas. Projektet har bland annat varit till dövas pensionärsförening i Göteborg, Örebro och Stockholm. Vi ska även ut till dövföreningarna för att värva fler DigiDöv-guides. 30 st surfplattor har köpts in till surfplattbiblioteket. Nu till en början kommer de att lånas ut via DigiDöv-guiderna. Produktion av instruktionsfilmer har påbörjats och finns på en hemsida. Detta arbete kommer att fortgå under hela projektperioden.

Genom DigiDöv-guiderna får äldre döva stöd i sitt digitala användande.

Tillgänglig samhällsinformation

Under början av 2022 trappades informationstätheten ner när det gällde coronapandemin och restriktionerna togs bort i april. Dock ledde Rysslands invasion av Ukraina till ett nytt och akut informationsbehov. Viktig samhällsinformation om frågor som hemberedskap, flyglarm, skyddsrum och cyberattacker florerade och informationen på teckenspråk var bristfällig.

Försvarsmaktens presskonferenser om den svenska beredskapen och krigshotet tillgängliggjordes även för döva genom teckenspråkstolkning i deras sändningar, efter förbundets påstötningar. Under 2022 och med de lärdomar vi fick under pandemin 2020 och 2021 bildade MSB ett samråd där vi representeras och kan lyfta dövas perspektiv i myndighetens arbete. Ett första möte skedde under hösten 2022.

Förbundet arrangerade en digital föreläsning, på förbundets Facebooksida, om hemberedskap i samarbete med ABF där Thomas Ljungberg delade med sig om viktiga tips och råd om beredskap och vad vi behöver tänka på i kristider. Över ett hundra deltagare tog del av arrangemanget som var kostnadsfritt. SDR uppmärksammade bristerna i Sveriges

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

beredskap för VMA och ljudlarmet "Hesa Fredrik" som testas klockan 15.00 den första helgfria måndagen fyra gånger om året. Både Krisinformation och SOS Alarm har egna appar för notifiering av VMA-meddelanden, dock fanns inte rutiner för hur tester kunde tillgängliggöras även för döva. SDR har haft dialog med MSB som ansvarar för Krisinformation samt SOS Alarm för att titta på lösningar för hur notifieringarna syns i apparna när det är dags för testerna. Dock fungerar det inte helt tillfredställande.

I ett remissvar om översyn av VMA har SDR uppmärksammat att det nuvarande förslaget rörande ansvar för VMA bara omfattar de gamla traditionella kanalerna som "Hesa Fredrik", textremsa på SVT med hänvisning till Sveriges Radio P4. Vi tryckte på att VMA-uppdraget också måste inkludera tillgänglighetsaspekterna samt beredskapsplan, ansvarsfördelning och rutiner för hur viktig information till allmänheten distribueras i andra kanaler såsom appar, notifieringar och webb.

Informationen om Hesa Fredrik gjordes även med teckenspråksöversättning, dock utan målgruppsanpassning. Resultatet blev att döva hänvisades till och fick information om bland annat ljudsignaler och ljudrytmer som inte upplevdes särskilt hjälpsamt. Här aktualiserades även frågan om vägledning och riktlinjer för myndigheternas arbete med teckenspråksöversättningar samt kvalitets-säkring av dessa. Förbundet avser därför att ha en fortsatt dialog med översättningsbolag i frågan och arbeta för en uppdatering av vårt tidigare kvalitetssäkringsmaterial, genom bland annat tillsättande av en arbetsgrupp.

MFD, MSB och MTM arrangerade ett gemensamt samråd/en gemensam dialogträff för att samla synpunkter och erfarenheter inför framtagandet av "Vägledning för tillgänglig samhällsinformation". Här delade vi med oss dövas erfarenheter av kommuner, regioner och statens informations- och kommunikationsarbete samt hur tillgänglig-

heten upplevdes. Vi lyfte flera förbättringsområden kring viktig information i kris och krig. SDR samt övriga organisationer uppmärksammade bristen och vikten av kompetens hos myndigheterna redan från början. I vägledningen står det att kris- och samhällsinformation även ska finnas på svenskt teckenspråk och att det ska vara lätt att hitta den genom att teckenspråks-symbolen på webbplatsen används, vilket stöttade våra argument och krav.

Annat arbete och andra representationer inom Minskad fattigdom

- Bevakning av kravspecifikationer och upphandlingar om bild- och texttelefoner
- Brukarråd för bildtelefoni.net och texttelefoni
- Intern expertgrupp tolktjänsten
- Myndigheten för delaktighet, MFD, samråd
- Myndigheten för tillgängliga medier, MTM
- Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH, samråd om tolkfrågor
- Rådet för tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning, RTAF
- Samråd Post- och telestyrelsen, PTS

Asylsökande och permanent uppehållstillstånd

Dagens regelverk gällande ansökan om permanent uppehållstillstånd är tydlig med att subventionerade anställning, exempelvis lönebidrag, inte kan räknas som inkomst. Detta är i högsta grad en jämlikhetsfråga när döva inte ges samma förutsättningar till sysselsättning och uppehållstillstånd som övriga asylsökande. Döva asylsökande hamnar således också i en sämre situation jämfört med andra döva som är i anställning med statligt subventionerad lönestöd.

SDR har bistått en advokatbyrå i att överklaga ett beslut från migrationsdomstolen i ett ärende med en döv asylsökande med subventionerad anställning. Tyvärr fick fallet avslag även i migrationsöverdomstolen. Förbundet har under Almedalen träffat politiker med ansvar för migrationsfrågor samt företrädare hos Migrationsverket för att uppmärksamma och lyfta upp problematiken.

Dövkompetens

Förbundet har under året löpande arbetat med att sprida kunskap om dövkompetens och vikten av densamma inom den offentliga sektorn. Under Almedalsveckan var dövkompetens en av våra fyra fokusfrågor. SDR medverkade också under Stockholms Jobbfestival i en paneldiskussion om att dövkompetens måste erkännas på arbetsmarknaden och hur företag kan uppmuntras att anställa döva.

Almedalen: Hedvig Ledung i samtal med Maria Malmer Stenergard (M), partiets talesperson i migrationsfrågor.

Utbildningspaket till myndighet

Arbetet för att skapa ett utbildningspaket har under året fortsatt med ett flertal dialoger med potentiella samarbetsparter. Liberalerna kontaktade oss med anledning av att personal i Örebro kommun behövde fortbildning. Vi såg att detta skulle kunna vara en möjlig grogrund till ett framtida utbildningspaket och har under möten diskuterat kunskap om bemötande, tolkanvändning och viktiga begrepp att känna till. Förbundet ser att digitala föreläsningsserier som vi arrangerat kan vara en bra form för denna utbildning och avser att utveckla detta koncept för att rikta sig till myndigheter.

Juridik

Under året har SDR:s samarbete med CRD och deras projekt *Tvångsvårdad men inte utan rättigheter* fortsatt. Vi har bidragit med sakkunskap och texter till den digitala plattformen för advokater som i sitt arbete möter döva klienter. Samarbetet närmar sig sitt slut då projektet avslutas 2023, men SDR kommer att medverka till att plattformen lever kvar.

DO arbetar för ett samhälle fritt från diskriminering. Det är dock få dövrelaterade anmälningar som leder till utredning och upprättelse. Detta beror ofta på att de anses inte omfattas av diskrimineringslagen. Vi har tagit upp denna problematik i våra dialoger med DO och avser att följa upp kontakten framöver samt lyfta vikten av dövkompetens inom myndigheten.

SVT, TV4 och CMore

Vårt arbete att bevaka och följa upp SVT:s tillgänglighet, kvalitet och utbud i både program på teckenspråk och teckenspråkstolkade fortsatte under 2022. Frågan om tillgänglig och viktig samhällsinformation var fortsatt högt aktuellt, med anledning av coronapandemin och de restriktioner som tog bort i april men fick ett förändrat fokus när Ryssland inledde sin invasion av Ukraina. Problematiken med konsekvens och tydliga rutiner vid presskonferenser och sändningar av desamma fortsatte, i likhet med åren 2020 och 2021.

Dialogen med TV4 och Cmore fortsatte under 2022 där vi diskuterade teckenspråkstolkning av deras programutbud. Efter våra påstötningar hörsammade de vikten av att ha kontakt med målgruppen för att fånga upp deras förväntningar och önskemål. En referensgrupp bestående av en handfull döva personer, med varierande bakgrund och språkpreferenser, bildades och ett första möte med denna referensgrupp skedde under hösten 2022.

En liknande referensgrupp vill vi även se hos SVT Språk & Tillgänglighet. Trots flera påstötningar om en fokusgrupp för att få en representativ information om vad den döva målgruppen vill se har ingen sådan tillsatts under året. Däremot inledde SVT en enkätundersökning, genom Begripsam, och nyhetsbrev där personer som registrerat sig inbjuds att lämna in synpunkter på deras teckenspråkstolkade utbud. Detta anser inte vi motsvara vad vi efterfrågat och våra krav för att teckenspråkstolkade nyhetssändningar och presskonferenser ska sändas i SVT 1 eller SVT 2 – och inte enbart i SVTPlay - har inte ännu fått gehör.

När det gäller SVT Teckenspråk och program på teckenspråk har vi följt diskussionerna bland våra medlemmar och bland annat framfört en hård kritik mot programmet Sexy Hands, som för många upplevs innehålla sexism. Detta följdes även upp av Dövas

Tidning som uppmärksammade att åsikter kring detta till SVT tystades ner eller togs bort i deras sociala medier.

Krav på tillgänglighet i tv

Kulturdepartementet bjöd in oss i oktober till ett möte med intresseorganisationer inför de nya kraven på tillgänglighet till tv-sändningar. Kraven handlar om teckenspråkstolkning, textning, syntolkning och uppläst text i public service. SDR har lämnat synpunkter och uppmärksammat bland annat att det behövs göras en åtskillnad på förproducerat samt direktsändning avseende teckenspråkstolkning gällande kvot och kravuppfyllnad. Vidare vill SDR se högre ambitioner genom en årlig ökning av teckenspråkstolkade program. En annan synpunkt är att det behövs en kvalitetskontroll av program som tolkas till teckenspråk.

SDR anser att det är problematiskt att teckenspråkstolkade program parallellsänds i andra kanaler eller endast på Play. Tillgänglighetskraven ska utgå från att programmen är tillgängliga och visas på tv, publiken ska inte behöva leta.

Mediestrategisk policy

Frågor kopplat till SVT, TV4, UR (men också SR) aktualiserades även inom ett internt strategiskt arbete på förbundet där en policy ska tas fram, med målsättningen att publiceras under 2023.

Andra representationer inom Mer jämlikt samhälle

- Arbetsförmedlingen - arbetslivsinriktat rehabiliteringsråd
- Polisen och Domstolsverkets samråd
- Samrådsgrupper för SVT, UR och TV4 & CMore
- Trafikverket
- SJ

Mötesplatser, support och digitalt föreningsliv

Både fysiska och digitala mötesplatser på teckenspråk har varit fortsatt viktiga under 2022 och vi fick nya lärdomar under och efter pandemin. Vi såg att fysiska sammankomster fortsatt är viktiga och värdefulla fastän digitala möten är ett effektivt komplement, framför allt i olika dialoger med våra föreningar och föreningsaktiva.

Ett uppskattat och digitalt arrangemang var vår föreläsningsserie, bestående av fyra föreläsningar och två gruppdiskussioner, om audism som genomfördes i samarbete med DeafNexus från USA. De två föreläsningarna som genomfördes hölls av doktorand Tara Holcomb och Dr. Benjamin Bahan. Dr Patrick Boudreault och Dr Genie Gertz deltog i den efterföljande gruppdiskussionen. Denna föreläsningsserie avslutades under våren. En av de viktigaste, största och mest efterlängtrade fysiska mötesplatsen under 2022 var nog Dövas Dag i Uppsala, där ULDF var värdar. Självklart fanns SDR på plats med utställning och försäljning.

SDR:s föreningsupport har också följt upp hur våra föreningar, deras mötesplatser och verksamheter mår efter pandemin. För att fördjupa samarbetet har förbundet fortsatt arbetet med modellen för motions-uppföljning och utvecklat ett gemensamt intranät för förbundet, distriktsorganisationer och lokalföreningar. Under hösten ordnades därför kurser i Microsoft 365 för SDR:s föreningsaktiva. David Farkas ledde kurserna på både nybörjar- och avancerad nivå i bland annat Outlook och SharePoint. Efter de genomförda kurser påbörjades förbundets och föreningarnas gemensamma arbete i det nya intranätet. Där finns flera verktyg som kan underlätta föreningsarbetet,

kontakten och dialogen med förbundet samt flera användbara material. Föreningarna som deltog i kurserna blev tilldelade egen e-postadress med domänen @sdr.org

Utveckling av Dövas Tidning

Dövas Tidning (DT) som är SDR:s medlems-tidning, har ett pågående förändringsarbete som inleddes redan i slutet av förra mandat-perioden. Arbetet går ut på att ha ett ökat digitalt fokus och skapa mer utrymme för SDR i tidningen. Sedan dess har DT arbetat för detta genom att bland annat minska från sex till fem nummer av papperstidningen (2020) och en ny och omgjord webbplats (2021). På så sätt kan redaktionen producera mer journalistik för webbplatsen dovastidning.se och det resulterade direkt i ökat antal besökare (fördubbling jämfört med året före) och fler digitala annonser.

Sedan kongressen 2021 har DT fortsatt med sitt utvecklingsarbete. I början av 2022 lanserades ett nytt och efterlängtat erbjudande som en del av Dövas Tidnings digitala strategi. Alla SDR-medlemmar och DT-prenumeranter kan nu välja att läsa en digital version av papperstidningen (i form av pdf via e-post) om så önskades. Inom annonsområdet lanserades också ett nytt och förbättrat erbjudande från och med 2022: paketpriser för annonser i papperstidningen och på webben. Under hösten 2022 initierades ett omgörningsprojekt för pappers-tidningen vars form hade tio år på nacken. En av de största skillnaderna är att SDR får utökat utrymme i den omgjorda pappers-tidningen. Första numret av uppfräschade DT utkommer under våren 2023. Mer om DT finns på sidan 5 och 33.

Kurser med Västansviks folkhögskola

I samarbete med Västansviks folkhögskola genomförde förbundet en kurs för valberedningens representanter, som blev valda under kongressen 2021. Inom ramen för kursen fördjupade de sig i valberedningens uppdrag och roll, arbetssätt och tidsplan. Kurser i retorik har genomförts under året, också genom ett samarbete med Västansviks folkhögskola. Ett smakprov av denna kurs gavs under ombudskonferensen i Uppsala, med effekten att ett flertal av våra föreningsaktiva deltog. Kurser i dövstudier, som är en effekt efter SDR:s tidigare projekt, har erbjudits av skolan och genomförts med stort intresse. I vissa kursmoment har förbundspersonal medverkat med föreläsningar eller workshops. Under sena hösten påbörjades planeringen inför Dövstudierläger sommaren 2023.

Utveckling av medlems-systemet och webbplatser

Förbundet inledde ett samarbete med ett nytt företag för utveckling och underhåll av medlemsystemet. Inför det nya medlemsåret 2023 hade systemet en ny och moderniserad formgivning. Under 2022 fortlöpte samarbetet med en webbyrå för förbundets webbplatser och webbshop.

Under 2022 avslutades den rättsliga tvistprocessen som förbundet inledde mot ett IT-företag under 2020. Den 21 mars kom domen från Örebro tingsrätt och den var till motpartens fördel. Domstolen prövade om SDR hade reklamerat tjänsten i skälig tid och om IT-företaget fått möjlighet att rätta till felen. En reklamation måste nämligen ske på ett visst sätt och inom en viss tid. Enligt vår bedömning har flera reklamationer, klagomål och felanmälningar skett under samarbetet, men detta ansågs av domstolen inte utgöra reklamationer i juridisk bemärkelse. Inför och under förbundsmötet 2022 fick ombuden en

genomgående information och möjlighet att ställa frågor om processen, dess bakgrund och vidtagna åtgärder inför framtiden.

Förbundets image och kommunikation

Efter förbundets lansering av den nya webbplatsen 2021 har ett fortsatt utvecklingsarbete skett inom förbundet där en uppdaterad version av förbundets grafiska profil färdigställdes i september. Den grafiska profilen omfattar både tryckt och digitalt material. Inom ramen för detta arbete har även olika varianter av förbundets logotyp tagits fram för att optimera de ändamålsenliga syftena i olika kanaler och material. Frågor om en enhetlig grafisk formgivning har även lyfts i dialog med föreningar kring deras material för lokalt och regional användning – material som ändock har anknytning till SDR och våra gemensamma mål. Ett sådant exempel är regionala och lokala handlingsprogram.

Förbundsmöte och utdelning av utmärkelser

Förbundsmötet 2022 genomfördes i Göteborg den 20 till 22 maj. Under fredag kväll samlades ombuden för påverkanstorg där styrelse tillsammans med personal svarade på frågor och noterade önskemål på punkter till söndagen. Förbundsmötet lyfte de sedvanliga frågorna om verksamhets- och ekonomiredovisningen för år 2021, information om förbundets stiftelser samt verksamhetsplaner och budget för 2022 och 2023. Förbundet hade efter kongressen 2021 tagit emot synpunkter på kongressprotokollet och därför gjort en sammanställning av de synpunkter som kommit förbundet tillhanda. Mötet kom överens om att ställa sig bakom synpunkterna och att sammanställningen skulle bifogas till kongressprotokollet. Förbundet presenterade också bakgrunden och resultatet av den tvist och stämningsansökan som förbundet tidigare inlett mot ett

IT-företag som hade till uppdrag att göra ett nytt medlemssystem och nya webbplatser. Västansviks folkhögskola genomförde även sin stämma under lördagen och på söndagen presenterade ULDF innehåll och program inför det efterlängttade och fysiska firandet av Dövas Dag. Eftersom kongressen 2021 blev digital blev utdelningen av utmärkelserna framskjuten till förbundsåret 2022.

Förutom Kruthmedaljen, Guldtecknet och Lars-Åke Wikström's International Award delades även Alma Abrahamssons pris ut för första gången. Utdelningen skedde under en bankettmiddag på lördag kväll och tio pristagare uppmärksammades för deras otroliga och viktiga insatser. Information om pristagarna och motivering till varför de fått sitt pris finns att ta del av på förbundets webbplats, både på svenskt teckenspråk och svenska. Sarah Remgren och Lars-Gunnar Möllefors var bankettens värdpar.

Kruthmedaljen

- Nummer 32: Tord Lind
- Nummer 33: Päivi Fredäng
- Nummer 34: Anna-Britta Larsson

Lars-Åke Wikström's International Award

- Nummer 10: Colin Allen AM

Guldtecknet

- Nummer 26: Irene Carlsson
- Nummer 27: Bengt-Åke Malmberg
- Nummer 28: Debbie Z. Rennie
- Nummer 29: Lennart Andersson

Alma Abrahamssons pris

- Nummer 1: Rita Ingvarsson
- Nummer 2: Harriet Björneheim

Andra representationer och annat arbete inom Stark dövrörelse

- Ideella spel
- Mo Gård stiftelse
- Stiftelsen Rikstolktjänst
- SVCR:s styrelse
- Västansviks skolstyrelse
- Samråd SDUF, SDP & Västansviks folkhögskola
- Handikapphistoriska föreningen
- Frågor om likabehandling tas regelbundet upp inom förbundet och under 2022 var ingen uppdatering av likabehandlingsplanen aktuell
- Dialoger med CODA och DCODA, om bland annat planering inför familjeläger 2023
- Handbok för arrangörskap av Dövas Dag är under utveckling och tas fram i samarbete med ett antal föreningar

Förbundsåret genomfördes äntligen fysiskt och denna gång i Göteborg.

Engagerade och aktiva föreningsaktiva under vårt förbundsår.

Utdelning av utmärkelser

Bankettens värdpar: Sarah Remgren och Lars-Gunnar Möllefors.

Kruthmedaljen nummer 32: Tord Lind

Kruthmedaljen nummer 33: Päivi Fredäng

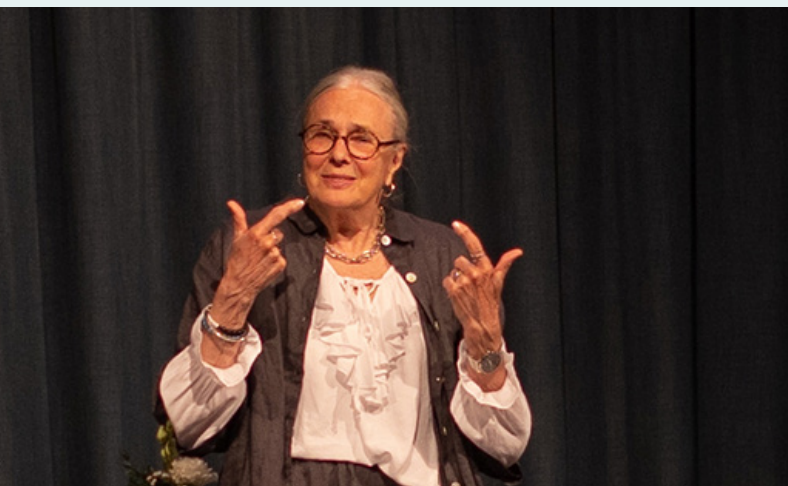

Kruthmedaljen nummer 34: Anna-Britta Larsson

Lars-Åke Wikström's International Award nummer 10:
Colin Allen AM

Utdelning av utmärkelser

Guldtecknet nummer 26: Irene Carlsson

Guldtecknet nummer 27: Bengt-Åke Malmberg

Guldtecknet nummer 28: Debbie Z. Rennie

Guldtecknet nummer 29: Lennart Andersson

Alma Abrahamssons pris nummer 1: Rita Ingvarsson

Alma Abrahamssons pris nummer 2: Harriet Björneheim

Internationellt samarbete

World Federation of the Deaf

WFD:s fjärde internationella konferens genomfördes i slutet av april 2022. Konferensens säte var i Bangkok i Thailand. På grund av pandemin blev konferensen digital och hölls då i praktiken den 19-23 april med föreläsningar, frågestunder och diskussioner samt den 27 april då regionala möten genomfördes. Slutligen blev det ett avslutande panelsamtal den 29 april. Temat var *Doing inclusive Education for Deaf Learners*. Totalt deltog 107 representanter från 33 olika länder. Från Sverige deltog Maria Hermanson och Magnus Ryttervik. Fokus var undervisningen för döva, hur den ser ut i olika länder och hur vi kan främja teckenspråkiga miljöer.

Föreläsning om dövas tvåspråkighet av Dr. Laurene E. Simms från Gallaudet University under WFD:s konferens.

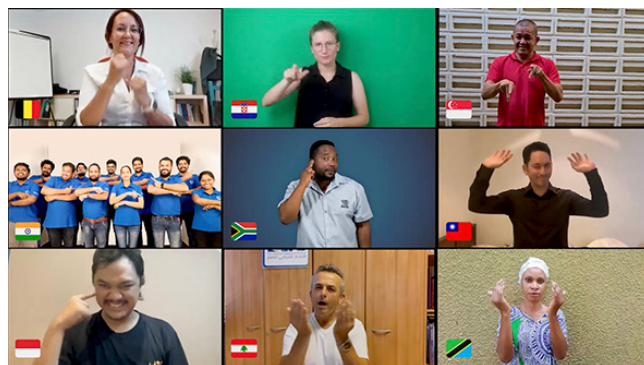
WFD skapade under mars månad samordningsmöten veckovis för att uppdatera sig om situationen för döva flyktingar i europeiska länder och möjliggöra utbyten av information, tips och stöd mellan de olika medlemsländerna. Men även uppdatera en ungefärlig statistik över hur många döva som flytt från Ukraina. WFD skapade en webbsida som samlade tillgänglig information på ukrainskt teckenspråk från ett flertal europeiska länder. Däribland fanns Sverige som en av länderna som hade översatt information om svenska förhållanden och regler gällande ukrainska döva flyktingar. WFD skapade också fond dit SDR donerade 10 000 kr till förmån för det ukrainska dövförbundet.

INTERNATIONAL WEEK OF DEAF PEOPLE

Under den internationella dövveckan delade förbundet, på sociala medier, med sig av dagliga teman från WFD. Årets tema var "Bygg inkluderande samhällen för alla" (på engelska Building Inclusive Communities for All).

- **Måndag**
Teckenspråk genom kurser och utbildning
- **Tisdag**
Hållbara ekonomiska möjligheter för döva
- **Onsdag**
Hälsa för alla
- **Torsdag**
Säkerhet för döva under kristider
- **Fredag & internationella teckenspråksdagen**
Teckenspråk förenar oss!
- **Lördag**
Mångfald i dövsamhället
- **Söndag**
Dövt ledarskap för morgondagen

Internationella dövveckan uppmärksammades av dövrörelsen runt om i världen den 19 till 25 september.

European Union of the Deaf

På EUD:s General Assembly den 18 maj i Marseille, Frankrike beviljades SDR:s motion om att EUD ska införliva en mångfalds- och inkluderingspolicy som uppmanar alla medlemsorganisationerna till ett mer aktivt och normkritiskt arbete. Detta för att kartlägga och ifrågasätta den vita människan som norm i de europeiska dövorganisationerna och beslutsfattande rum. SDR representerades av Romel Belcher och Joakim Hagelin Adeby från förbundsstyrelsen.

Under året har EUD även sammankallat medlemsländer till ett så kallat avstämningsmöte för att beskriva situationen i respektive länder som tagit emot flyktingar från Ukraina. Den 26 maj anordnades webinarium kring Ukraina-situationen under EUD-mötet i Valencia.

Sverige innehar ordförandeskapet i EU från 1 januari till 30 juni 2023 och det innebär även att SDR blir värdar för EUD:s General Assembly (årsmöte). Den 8-9 november 2022 fick SDR besök av EUD genom deras ordförande Sofia Isari, verkställande direktör Mark Wheatley och medieansvarig David Hay. Under besöket påbörjades vår gemensamma planering inför Sveriges ordförandeskap och EUD:s General Assembly som sker i Stockholm i maj 2023.

EUD besöker SDR:s kansli.

Dövas Nordiska Råd

Under DNR:s möte i mars på Island diskuterades flyktingkrisen med anledning av Rysslands invasion i Ukraina, hur vi i Norden kan och ska bemöta flyktingar från Ukraina.

En av frågorna som DNR:s styrelse diskuterat under våren var Nätverket för teckenspråk i Norden och deras rapport om döva och hörselskadade barns tillgång och rätt till teckenspråk i Norden. Resultatet av rapporten presenterades under uppvaktningen av det Nordiska Ministerrådet i november. Rapporten visade att barns tillgång till teckenspråk som enskild är starkare än döva barn i grupp och tillgång till teckenspråkig miljö.

Norge var värdar för Dövas Kulturfestival i Stavanger den 26 till 31 juli där temat var *Teckenspråk – här, där och överallt!* Programmet bjöd bland annat på utflykter och föreläsningar. Nu går det nordiska ordförandeskapet över till Island för de kommande fyra åren samt arrangörskapet av kulturfestivalen 2026.

Bistånd

SDR deltar i utvecklingssamarbeten i syfte att förstärka dövkulturen i andra delar av världen och utveckla starka dövorganisationer. Vi medvetandegör andra döva om våra mänskliga rättigheter och rätten till teckenspråk. Förbundets biståndsarbete drivs i samarbete med MyRight. Under året genomfördes kontaktresor till våra projektländer.

Bolivia

Projekttid: 2018 till 2021, förlängt till och med 2022.

Samarbetet sker med Federacion Boliviana de Sordos.

Mål

- LSB Bolivianskt teckenspråk ska erkännas
- Etablera och sprida teckenspråkskurser
- Öka tillgången till teckenspråkstolkar och förmedlingstjänster för bildtelefonsamtal

Joakim Hagelin Adeby och Lars-Gunnar Möllefors åkte på uppföljningsresa till Bolivia i november. De träffade FEBOS samt deltog på ett stort landsmöte med 21 av deras dövföreningar där FEBOS hade en utvärdering av sitt projekt kring framtagande av ett informationskit om sexualupplysning, misshandel, våld och droger samt deras genomförda utbildningar för informatörer. Lars-Gunnar föreläste om dövas tolksituation med fokus på sekretess och etik i Sverige och därefter arrangerades en gemensam workshop om hur tolksituationen i Bolivia med utbildning för döva teckenspråkstolkar kan utvecklas. Även möten med föräldrar till döva barn gjordes under uppföljningsresan. FEBOS har även utvecklat ett digitalt medlemssystem som underlättar uppföljningen av medlemsantal och hur det utvecklar sig för organisationen. Under programperioden har FEBOS haft möten med olika myndigheter och dövföreningar för att få det bolivianska teckenspråket erkänt på regeringsnivå, vilket det fortfarande inte är.

Sri Lanka

Projekttid: 2018 till 2021, förlängt till och med 2022.

Samarbetet sker med Sri Lanka Central Federation of the Deaf, SLCFD, och Sri Lanka Deaf Women Association, SLDWA.

Mål

- Utveckling och stöd till SLCFD i organisatoriska och demokratiska frågor
- Sri Lankas teckenspråk ska erkännas av regeringen
- Stöd till döva kvinnor och deras organisation SLDWA

Kerstin Olsson och Therese Rollvén åkte på uppföljningsresa till Sri Lanka i oktober och träffade SLCFD. Det blev flera möten, med dövförbundet, kvinnoförbundet (DWA) och ungdomsförbundet (DYA) där det följdes upp hur deras arbete utvecklats sedan 2019 om bland annat erkännandet av teckenspråk och stöd och support till landets dövföreningar. DWA har vuxit och fler föreningar har bildats. DYA har stärkt sin föreningskunskap genom att ha workshops med dövförbundet.

Ett framsteg i kampen för döva att få körkort i Sri Lanka är att det nu har genomförts ett pilotprojekt i Gampaha distriktet. 50 döva har deltagit i projektet. En utvärdering av myndigheter ska göras i början på 2023. Det kan leda till att döva i Sri Lanka äntligen får ta körkort! Vidare så föreläste Kerstin och Therese om bland annat SDR:s organisation och arbete, tolkservice, dövundervisningen och kvinnofrågor i Sverige på SLCFD:s årsmöte i Colombo med 300 deltagare och på en workshop i Batticaloa med 90 deltagare. Samtidigt i Batticaloa gjordes ett besök på en dövskola där samtal med skolans rektor gjordes. SLCFD är i slutfasen med att bygga klart sitt nya kontorshus som kommer att delas med DWA och DYA.

Bolivia: Workshop i byn Villa Turia med 21 dövföreningar från runt om i landet. De deltog med två representanter var.

Bolivia: Kulturminister Zoraida Copa Sanchez, Joakim Hageby Hagelin, FEBOS ordförande Carlita Causin och Lars-Gunnar Möllefors framför FEBOS standar.

Sri Lanka: Kerstin Olsson och Therese Rollvén tillsammans med representanter från Deaf Women Associations styrelse.

Sri Lanka: Uppföljningsmöte med Sri Lanka Central Federation of the Deaf:s styrelse kring hur deras arbete har fortlöpt.

Annat arbete inom biståndsfrågor

SDF och DDF bedriver varsitt projekt i Nepal till och med 2022 och har representanter i SDR:s biståndsgrupp. Båda projekten genomförs i samarbete med MyRight.

- SDF och den regionala organisationen Deaf Association of Kailali (DAOK)
- DDF och den nationella organisationen National Federation of the Deaf Nepal (NDFN)

Övriga representationer inom internationellt arbete

- MyRight dialogmöte
- MyRight ordförandegrupp

Stöd och gåvor

I förbundets webbplats finns "Stöd SDR", där det finns olika sätt att ge stöd och gåvor. Alla insamlade gåvor går till förbundet och förbundets stiftelser TOD och AC. Från och med detta år erbjöd vi företag möjligheten att bli företagsvän, där företagen kunde välja mellan tre olika stödpaket med olika innehåll för att stötta SDR:s arbete. Totalt åtta företag blev SDR:s företagsvänner 2022.

Tack till SDR:s företagsvänner 2022!

T-MEETING

dramaski

Helalivet
Omsorg

Kompetenskompassen Mesch. misa NerikeTolkarna AB Stockholmstolkarna

Det finns också möjlighet för medlemmar och allmänheten att stötta förbundets arbete genom att prenumerera på lotter som distribueras av två olika organisationer, Svenska Ideella Spel (Månadslotten) och Folkspel (Bingolotto, Färgfemman och Sverigelotten). Under året har även regelbundna informationsutskick fortsatt med Månadslotten tillsammans med SRF. En annan nyhet under året är att vi inlett samarbete med nya partners kring testamenten, Jurio och Lavendla, där medlemmar kan få hjälp med att upprätta egna testamenten. Förbundet fortsätter också sitt arbete för att följa kraven och kvalitets-säkringen enligt Svensk insamlingskontrolls riktlinjer för att behålla kvalitetsmärkningen

för 90-konto.

90 KONTO SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

AprilKRYZZET

Månadslotten INFOBLAD April 2022

Ingen ska lämnas utanför

För att uppnå målet om en hållbar utveckling enligt Agenda 2030 och de globala målen anser vi på SDR att även olika utmaningar, diskriminering och fattigdom elimineras.

Utifrån dessa hållbarhetsmål och framförda förslag från våra organisationer runt om i landet har vi ett nytt handlingsprogram för perioden 2022 till 2025 som utgår utifrån för vårt kommande påverkansarbete. Bredsk givna vår webbplats för att ta del av handlingsprogrammet – både på svenskt teckenspråk och svenska.

Tack vare dig och din lott kan SDR fortsätta vårt värdefulla arbete för teckenspråk – en hållbar framtid.

TECKENSPRÅK – en hållbar framtid

Kul korsord på baksidan | Rätt dina lotter på www.månadslotten.se

Ett av Månadslottens informationsutskick.

Webbshop

Under året har webbshoppen utvecklats med fler nya produkter utöver jubileums-produkterna: bricka, kylskåpsmagnet, alfabetkort och disktrasa. Under våren skänktes även ett stort antal handdukar till Ukraina.

Två försäljningshöjdpunkter under året var: Teckenspråkets dag på Juristernas hus i Stockholm och Dövas Dag i Uppsala, där personal var på plats och sålde en hel del.

Alla produkter finns att köpa genom förbundets webbshop Handla och ny uppdaterad version av webbshoppen planeras att lanseras 2023. Fortsatt marknadsföring av Handlas produkter har under året skett genom SDR:s Facebook-sida och Handlas Instagram samt annonser i Dövas Tidning. Ansvaret för lager och distributionen har skötts av DDF.

Bricka med tecknet "Fika", designad av Maja Lidbrink och Johan Wallin.

Lådor med handdukar till Ukraina.

Dövas Tidning

År 2022 utgav SDR:s medlemstidning Dövas Tidning fem nummer av papperstidningen. Dessutom erbjöds en löpande rapportering på dovastidning.se i form av artiklar och webb-tv på svenskt teckenspråk.

Under året hade DT en bred bevakning av döv- och teckenspråksrelaterade frågor, såväl nationellt som internationellt. En röd tråd som löpte genom 2022 var SDR:s 100-års jubileum. I varje nummer av papperstidningen skildrades utvalda delar av förbundets sekellånga historia. Årets tredje nummer var extratjockt och handlade uteslutande om förbundets tidsresa från starten 1922. På dovastidning.se skapades en särskild kategorisida för SDR 100 år, där alla artiklar och inslag om förbundets historia och jubileum samlades.

Den omgjorda webbplatsen dovastidning.se, lanserad i februari 2021, sprängde 100 000 besökare-vallen under senhösten 2022. Mer om DT:s arbete under året finns på sidan 5 och 23.

Stockholm får ett medborgarkontor på teckenspråk

Stockholms Dövas Förening har kämpat för ett teckenspråkigt medborgarkontor länge. FOTO: Shutterstock

Den 3 november kunde Stockholms Dövas Förening dela med sig av nyheten att Stockholms stad beslutat sig för att inrätta ett teckenspråkigt medborgarkontor. Medborgarkontorets plats blir i Rågsved i södra Stockholm, och är till för alla inom målgruppen som är bosatta i Stockholms stad och även till viss del för hela Stockholms län. Två heltidstjänster ska tillsättas.

Så här säger Stockholms Dövas Förening på Facebook: "Det är en historisk händelse, och en rolig händelse också. Äntligen lyssnar Stockholms stad på oss." Man skriver vidare: "Vi vill också samtidigt rikta ett stort tack till alla som tillsammans med SDF kämpat för den här frågan under alla år."

OLIVIA RENNER BALKSTAM

olivia.r.balkstam@dovastidning.se

Den populäraste artikeln på DT:s webb 2022.

Skrivelser och uttalanden

2022-01-25	SDR:s tolkkampanj <i>Jämlikhet på riktigt – Reformera tolktjänsten!</i> summeras och avslutas
2022-01-27	Replik: <i>Transportstyrelsens nya föreskrifter för prov inför taxiförarlegitimation</i>
2022-03-09	Ukrainakrisen: Information till flyktingar från Ukraina (på ukrainskt teckenspråk och engelska)
2022-03-15	Tolkutredningens avslutning: <i>Sammanfattning om processen och summering av experten Isabella Hagnell Westermark</i>
2022-04-07	Remissvar på föreslagna <i>Föreskrifter om nödkommunikation</i> från PTS
2022-04-26	Information med anledning av frågor kring tvist om medlemsystem m.m.
2022-05-09	Information om test av <i>Hesa Fredrik</i>
2022-05-11	Minoritetspråkspiset 2022 tilldelas SDR av Språkrådet på Isof
2022-05-18	Besked: Utdelning av förbundets utmärkelser
2022-05-22	Besked: SDR är värdar för EUD:s General Assembly (årsmöte) 2023
2022-06-27	Remissvar på betänkande <i>Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och oersöber med dövblindhet</i> (SOU 2022:11)
2022-09-01	Besked: Thomas "Tomba" Spogardh har lämnat oss
2022-09-19	Pressmeddelande tillsammans med ULDF inför Dövas Dag 2022
2022-09-28	Debattartikel i Altinget om tolktjänsten med HRF, FSDB, Riksförbundet DHB, SDUF, UH och DBU: <i>Vi har inte råd att förlora en minut till!</i>
2022-10-04	Besked: Ledamoten Magnus Ryttervik lämnar sitt styrelseuppdrag
2022-10-17	Replik gemensamt med FSDB: <i>Diskriminering att neka inseminationsbehandling</i>
2022-11-02	Remissvar på promemorian <i>Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på högre nivå</i>
2022-11-09	Pressmeddelande: <i>Unik film lanserad – Från förbjudet språk till teckenspråk självklart</i>
2022-11-18	Information: Möjligheten att ringa 112 från texttelefon till texttelefon upphör 1 januari 2023
2022-11-23	Besked: Julia Kankkonen stannar som generalsekreterare
2022-11-29	Remissvar tillsammans med SDP: <i>Nästa steg – Ökad jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer</i> (SOU 2022:41)
2022-12-08	Besked: SDR genomför extra kongress den 16 mars 2023
2022-12-14	Annonsinlägga i Dagens Nyheter: <i>100 år av kamp för dövas rättigheter</i>

Organisation

Sista december 2022 hade SDR 3 554 medlemmar genom våra 44 distriktsorganisationer, föreningar och sektioner. SDR hade också 6 anslutna organisationer.

Distriktsorganisationer

- Blekinge Dövas Länsförening
- Dalarnas Dövas Förening
- Dövas Förening i Kronobergs län
- Dövas Förening i Örebro län
- Gotlands Dövas Förening
- Gävleborgs Dövas Länsförening
- Hallands Läns Dövas Förening
- Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas förbund
- Kalmar Läns Dövas Förening
- Norrbottens Dövas Teckenspråksförening
- Skånes Dövas Distriktsförbund
- Stockholms Dövas Förening
- Sörmlands Dövas Länsförening
- Uppsala Läns Dövas Förening
- Västerbottens Dövas Teckenspråk Länsförbund
- Y-Läns Dövas Förbund
- Värmlands Dövas Länsförening
- Västmanlands Dövas Länsförening
- Västra Götalands Dövas Länsförbund
- Östergötlands Dövas Länsförbund

Anslutna organisationer

- Sveriges Dövas Ungdomsförbund
- Sveriges Dövas Pensionärsförbund
- Sveriges Dövhistoriska Sällskap
- Svenska Dövidrottsförbundet
- RFSL Regnbågen
- Föreningen Pär Aron Borgs vänner

Av dessa anslutna organisationer har SDR även samarbetsavtal med SDUF och SDP.

Lokala organisationer

Lokalföreningar och sektioner

- Borås Dövas Förening
- Dövas Förening i Kristianstad med omnejd
- Dövas Förening i Norrköping med omnejd
- Dövas Förening i Örebro
- Falkenberg/Varberg Dövas Förening
- Göteborgs Dövas Förening
- Helsingborgs Dövas Förening
- Härnösands Dövas Förening
- Hässleholms Dövas Förening "Göingen"
- Karlskronaavdelningen
- Karlstads Dövas Förening
- Lidköpings Dövas Förening
- Linköpings Dövas Förening
- Lundabygdens Dövas Förening
- Malmö Dövas Förening "Svenske"
- Medelpads Dövas Förening
- Piteå Dövas Förening
- Skellefteå Dövas Förening
- Södertörnsektionen
- Trollhättans Dövas Förening
- Umeå Teckenspråks Förening
- Vänersborgs Teckenspråksförening
- Vätterbygdens Dövas Förening
- Örnsköldsviks Dövas Förening

Förtroendevalda

Förbundsstyrelsen

Förbundsstyrelsen består vanligtvis av en förbundsordförande och åtta ledamöter.

Styrelsen har haft fem ordinarie styrelsemöten och två per capsulam-möten.

Arbetsutskottet sammanträder mellan styrelsemötena och har haft fem sammanträden under året.

Förbundsstyrelsen

Åsa Henningsson, förbundsordförande
Joakim Hagelin Adeby, vice förbundsordförande

Daniel Littorin, förbundskassör

Maria Hermanson

Lea Strandberg

Magnus Ryttervik (*till 29 september*)

Hedvig Ledung

Pia Johnsson Sederholm

Romel Belcher

Valberedningen

Valberedningen består av förtroendevalda personer som har i uppgift att ta fram förslag till styrelsekandidater och revisorer.

En kurs och introduktion för valberedningen genomfördes i samarbete med Västanviks folkhögskola under januari månad.

Valberedningen

Curt Ljungberg

Maria Sundholm

Petra Eklund

Anställda

Alexia Lefebvre

Anette Pellebergs (*vikarie till 25 maj*)

Charlotte Gustavsson

Denny Bergerholm

Jenny Ek

Julia Kankkonen

Kave Noori (*vikarie 16 maj - 31 december*)

Linda Stål

Lisa Åström

Michael Lundgren (*till 31 december*)

Niclas Martinsson

Olivia Renner Balkstam (*vikarie från 10 augusti*)

Pontus Degsell

Therese Rollvén (*från 1 oktober*)

Projektanställda

Anna Racki (*från 1 augusti*)

Bittan Martinell

Magnus Nordström (*från 1 mars*)

Sara Schöldt (*från 1 augusti*)

Therese Rollvén (*till 30 september*)

Arbetsgrupper

Föreningssupport

Har uppdraget att stötta föreningar genom besök, support och framtagande av olika verktyg.

Gruppmedlemmar

Åsa Henningsson
Henrik Sundqvist
Stig Kjellberg
Cathrine Björkstrand
Pontus Degsell, handläggare

Biståndsgrupp

Består av representanter från föreningar som har både nationella och lokala biståndsprojekt och SDR.

Gruppmedlemmar

Joakim Hagelin Adeby, ordförande
Kerstin Olsson, kontaktperson för Sri Lanka
Lars-Gunnar Möllefors, handläggare (*till 30 september*) och kontaktperson för Bolivia
Representanter från DDF och SDF
Therese Rollvén, handläggare (*från 30 september*)

Kruth-kommittén

Har uppdraget att bereda utdelning av utmärkelser i samband med kongressen vart fjärde år. Dessa utmärkelser är

- Kruthmedaljen
- Lars-Åke Wikström International Award
- Guldtecknet
- Alma Abrahamssons pris.

Utdelningen 2021 blev uppskjuten till 2022.

Gruppmedlemmar

Joakim Hagelin Adeby
Tomas Hedberg
Åsa Gustavsson
Jenny Ek, handläggare

Ekonomisk hållbarhet

Har uppdraget att tillvarata och utveckla förslag på hur förbundet ska uppnå en ekonomisk hållbarhet i ett långsiktigt perspektiv.

Gruppmedlemmar

Daniel Littorin
Joakim Hagelin Adeby
Julia Kankkonen
Denny Bergerholm
Åsa Henningsson

Årsredovisning för

Sveriges Dövas Riksförbund

882600-2282

Räkenskapsåret
2022-01-01 - 2022-12-31

Innehållsförteckning:	Sida
Förvaltningsberättelse	1 - 2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4 - 5
Noter	6 - 10
Underskrifter	11

Om inte annat särskilt anges redovisas alla belopp i tusental kronor.
Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Sveriges Dövas Riksförbund, 882600-2282, med säte i Leksand, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01 - 2022-12-31.

Allmänt om verksamheten

Förbundet är en ideell förening. Förbundets huvudsakliga ändamål är:

- att främja vård, fostran och utbildning av döva, hörselskadade samt teckenspråkiga barn och ungdomar,
- att främja stöd och service för döva och hörselskadade som behöver,
- att arbeta för ett tillgängligt samhälle för teckenspråkiga döva och hörselskadade,
- att i övrigt arbeta för teckenspråkigas intressen, såväl språkligt och kulturellt, som socialt och ekonomiskt,
- att främja vetenskaplig forskning utveckling kring om döva, hörselskadade och teckenspråk,
- att främja lokalföreningars och distriktsorganisationers verksamhet

Ägarförhållanden

Sveriges Dövas Riksförbund äger dotterföretaget SDR Tecken AB (TAB), org. nr 556696-9225. Dotterföretagets verksamhet består av översättning.

Förbundet har 100 % rösträttsandel genom sina 1000 andelar á 100 kr i TAB.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Pandemins påverkan

Förbundets verksamhet och ekonomi återgick till det normala då våra anställda arbetade huvudsakligen på kontoret och förtroendevalda hade både fysiska och digitala möten. Förbundsstyrelsen och galan genomfördes fysiskt i Göteborg. Utgifterna i flesta fall blev högre än under pandemin på grund av mer fysiska träffar för båda förtroendevalda, anställda samt föreningarnas representanter. Förbundet fyllde 100 år under 2022 och hade kostnader i samband med firande genom att ha jubileumsturné genom landet och firade med föreningarna.

Lokal

Kontoret på Rissne har under året flyttat upp en våning i samma fastighet. Vilket medförde lägre hyreskostnader under året, men förbundet tog på sig stora engångskostnader på grund av flytten, till exempel nya installationer och inköp av inventarier.

Föreningar och anslutna organisationer

Vid årsskiftet hade SDR 3 554 (3 484) medlemmar genom våra 44 distriktsorganisationer, föreningar och sektioner. Förbundet hade också 6 anslutna organisationer.

Främjande av ändamålet

Under verksamhetsåret har förbundet främjat:

- Rätten att få lära sig och använda svenskt teckenspråk
- Dövas rätt till delaktighet genom politiskt påverkansarbete och information på teckenspråk
- Regionala och lokala organisationer med stöd, verktyg och samverkan

Statsbidrag

Förbundet erhöll under året statsbidrag på 2 758 tusen kronor (2 753).

Gåvor

Förbundet har fått gåvor under året på 105 tusen kronor (280). Varav 103 tusen kronor delades ut till förbundets stiftelser, Testamentes- och Donationsstiftelsen och Stiftelsen August Carlssons Fliseryd Minnesfond.

Månadslotten

Förbundet tillsammans med Synskadades Riksförbund är förmånstagare till Månadslotten och Månadslotten Plus. Under året fick förbundet 5 034 tusen kronor (3 295) av Månadslotten.

Folkspel

Förbundet är medlem hos Folkspel och under året har förbundet fått intäkter från lottförsäljningen på 12 tusen kronor (12) och en extra medlemsutdelning vid årets slut på 102 tusen kronor (200).

Folksam

På grund av ett stort överskott i kapitalförvaltning hos Folksam så beslöts man att förbundet får tillbaka 6238 tkr som är delar av tidigare inbetalda premier som betalades in under åren 2014 - 2021.

Projekt DigiDöv och Syssna på mig

Under året startades två nya projekt upp med stöd från Allmänna Arvsfonden.

Projektet DigiDöv startades upp den 1 mars och har under året använt 754 tusen kronor.

Projektet Syssna på mig startades upp den 1 augusti och har använt 646 tusen kronor.

I övrigt hänvisar förbundet till verksamhetsberättelsen för 2022.

Utveckling av förbundets verksamhet, resultat och ställning

	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	Belopp i Tkr 2018-12-31
Totala intäkter	19 638	10 869	10 497	13 228	18 871
Totala kostnader	14 487	10 814	10 162	14 253	17 447
Resultat efter finansiella poster	5 240	35	300	-1 060	1 393
Eget kapital	19 639	14 399	14 364	14 064	15 124
Balansomslutning	23 519	17 158	17 271	16 166	17 688
Soliditet %	83,5	83,9	83,2	87	85,5
Antal anställda	9 st	10 st	9 st	11 st	19 st
Antal medlemmar	3554 st	3484 st	3262 st	3539 st	4091 st

Förslag till disposition av förbundets vinst eller förlust

	Belopp i Tkr
Till förfogande står:	
Balanserat resultat	14 399
Årets överskott	5 240
Totalt	19 639
Styrelsen föreslår att:	
Balanseras i ny räkning	19 639
Summa	19 639

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i Tkr	Not	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Verksamhetsintäkter			
Medlemsintäkter		204	208
Gåvor		105	280
Nettoomsättning		1 339	1 274
Intäkter från organisationer		7 241	4 717
Bidrag från offentliga finanser		4 209	4 101
Övriga intäkter	2	6 540	289
S:a Verksamhetsintäkter		19 638	10 869
Verksamhetskostnader			
Kostnader för varor och vissa köpta tjänster		-1 085	-871
Övriga externa kostnader	3	-4 757	-2 522
Personalkostnader	4	-8 633	-7 368
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	6	-12	-53
S:a Verksamhetskostnader		-14 487	-10 814
Verksamhetsresultat före finansiella kostnader		5 151	55
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper		2	2
Ränteintäkter och liknande resultatposter		106	-
Ränte och bankkostnader		-19	-22
Resultat efter finansiella poster		5 240	35
Årets resultat		5 240	35

Balansräkning

<i>Belopp i Tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	5	-	-
Inventarier, verktyg och installationer	6	-	12
		-	12
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i dotterföretag SDR Tecken AB	7	100	100
Andelar i Carlborgsons gård - Värde 1 kr		-	-
Andra långfristiga värdepappersinnehav	8	97	97
		197	197
Summa anläggningstillgångar		197	209
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager mm</i>			
Varulager	9	179	266
		179	266
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		38	594
Skattefordringar		136	73
Övriga fordringar		621	637
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		170	328
		965	1 632
Kassa och bank		22 178	15 051
Summa omsättningstillgångar		23 322	16 949
SUMMA TILLGÅNGAR		23 519	17 158

Balansräkning

<i>Belopp i Tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Fritt eget kapital vid årets början		14 399	14 364
Årets resultat		5 240	35
Fritt eget kapital vid årets slut		19 639	14 399
<i>Skulder och reserveringar</i>			
Ej nyttjade medel		1 368	156
Leverantörsskulder		283	203
Skulder till närstående organisationer		133	30
Skulder till intresseföretag och gemensamt styrda företag		452	452
Skatteskulder		76	2
Övriga skulder		669	1 198
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		899	718
		3 880	2 759
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		23 519	17 158

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1 (K3) för ideella föreningar.

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som förbundet erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisning sker.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i förbundet.

Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Nettoomsättning

Vid försäljning av varor och tjänster redovisas intäkten normalt vid leverans.

Gåvor och Bidrag

En transaktion i vilken förbundet tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är det en gåva. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att förbundet uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och förbundet har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag.

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. Gåvor som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället. Erhållna gåvor redovisas netto, det vill säga efter avdrag för de direkta kostnader som kan uppkomma vid försäljning av en tillgång. Gåvor där givaren eller förbundet bestämt att medlen ska användas till särskilda ändamål särredovisas som ändamålsbestämda medel i eget kapital.

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Alltså bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

Ersättningar till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster. Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificerats som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

Förbundets inskränkta skattskyldighet regleras i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229). Den del i förbundet som avser näringsverksamhet är skattepliktig.

Förbundet är befriad från inkomstskatt i sin ideella verksamhet eftersom den uppfyller kraven som samhällsnyttig enligt skattelagstiftningen.

Balansräkningen

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier med ett anskaffningsvärde under 50% av prisbasbeloppet har utifrån väsentlighetsbedömning huvudsakligen redovisats som kostnad.

Anskaffningsvärdet för materiella anläggningstillgångar förvärvade genom testamente eller gåva överensstämmer med det skattemässiga värdet. Bidrag, privaträttsliga och offentligrättsliga bidrag, som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsmetod används.

Följande avskrivningstider tillämpas: Inventarier 5 år

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en materiell anläggningstillgång redovisas som övriga intäkter respektive övriga kostnader.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter. Efter första redovisningstillfället värderas långfristiga finansiella tillgångar som inte är räntebärande till anskaffningsvärde med avdrag för nedskrivning.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats.

Anskaffningsvärdet beräknas enligt vägda genomsnittspriser. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Avsättningar och ändamålsmedel

En avsättning redovisas i balansräkningen när förbundet har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Vid första redovisningstillfället värderas avsättningar till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningarna omprövas varje balansdag.

Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas medel som är bestämda till ett visst ändamål.

Not 2 Övriga intäkter

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Återbetalning av premier inbetalda år 2014-2021 från Folksam	6 238	
Hysesintäkter	144	154
Civil Rights Defenders	36	
Sponsring	26	61
Jubileumsfond och övriga avsättningar	29	
Sålda inventarier på grund av flytt	15	
Övriga mindre intäkter	52	74
Summa	6 540	289

Not 3 Övriga externa kostnader med särskild redovisning av lokalkostnader

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Summa övriga externa kostnader utan lokalkostnader	3 695	1 163
Kontorslokal och förråd i Rissne (varav lokalkostnaden för de två projekten på 119 tkr som finansieras genom Allmänna arvsfonden år 2022)	986	1 259
Lagerlokaler i Leksand	58	58
Lägenhet i Stockholm	18	42
Summa lokalkostnader (inkl driftkostnader)	1 062	1 359
Summa övriga externa kostnader	4 757	2 522

Not 4 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
<i>Kontoret Rissne</i>		
Män	3	4
Kvinnor	6	6
Totalt	9	10

I medelantalet anställda ingår inte anställda som uppburit ersättning som understiger ett halvt prisbasbelopp 24 150 kr (23 800 kr). Detta har gjorts med stöd av BFNAR 2006:11.

Personalkostnader för styrelsen, anställda och uppdragstagarna

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Styrelsen inkl förbundsordförande	712	692
Anställda	4 287	4 397
Anställda för projekten DigiDöv och Syssna på mig	808	-
Uppdragstagarna (ej får pensionsförmåner)	166	106
Summa löner och andra ersättningar	5 973	5 195
Sociala kostnader	1 862	1 624
Pensionskostnader inkl. särskild löneskatt	496	414
Övriga personalkostnader	302	135
Summa personalkostnader	8 633	7 368

Not 5 Byggnader och mark

Förbundet äger mark i Leksand med fastighetsbeckning Västanvik 109:2 och därmed betalar årligen fastighetsskatt på 1800 kr.

	2022-12-31	2021-12-31
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
-Vid årets början	250	359
-Avyttringar och utrangeringar		-109
Vid årets slut	250	250
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
-Vid årets början	-250	-250
Redovisat värde vid årets slut	-	-

Not 6 Inventarier

	2022-12-31	2021-12-31
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
-Vid årets början	1 562	1 562
Summa anskaffning	1 562	1 562
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
-Vid årets början	-1 550	-1 497
-Årets avskrivning	-12	-53
Summa avskrivningar	-1 562	-1 550
Redovisat värde vid årets slut	-	12

Not 7 Andelar i SDR Tecken AB

	2022-12-31	2021-12-31
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden:</i>		
-Vid årets början	100	100
Redovisat värde vid årets slut	100	100

Förbundet har 100 % rösträttsandel genom sina 1000 andelar á 100 kr i TAB.

Not 8 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2022-12-31	2021-12-31
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden:</i>		
-Vid årets början	97	97
Redovisat värde vid årets slut	97	97

Not 9 Varulager

	2022-12-31	2021-12-31
Värdet på lagervaror för profilprodukter och teckenspråksmaterial	179	266
Totalt	179	266

Värdet i lagervarorna har man minskat med inkuransvärde på 3 % av beräknat anskaffningsvärdet för lagervaror. Stor minskning i lagervärdet härör från att förbundet under året skänkt bort nästan hela lagret av handdukar som fanns kvar i kontoret Rissne till Ukraina till ett värde på 80 tusen kronor samt mindre nedskrivning av värdet på handdukar som såldes till rabatterad pris innan lagertömningen gjordes.

Not 10 Checkräkningskredit

	2022-12-31	2021-12-31
Beviljad kreditlimit	2 000	2 000
Outnyttjad del	<u>-2 000</u>	<u>-2 000</u>
Utnyttjat kreditbelopp	-	-

Not 11 Ställda säkerheter

	2022-12-31	2021-12-31
Fastighetsinteckningar	1 000	1 000
Företagsinteckningar	<u>2 500</u>	<u>2 500</u>
	3 500	3 500

Not 12 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

En extrakongress ska hållas för att genomföra fyllnadsval efter en ledamots avgång under 2022. Det kommer göras större investeringar för att färdigställa förbundets webbsidor, bland annat medlemssystemet, webbshop, och insamlingssidan. Förbundet kommer anordna särskilda evenemang under våren på grund av Sveriges ordförandeskap i EU.

Stockholm 2023-04-14

Asa Henningson
Förbundsordförande

Joakim Hagelin Adeby
Vice ordförande

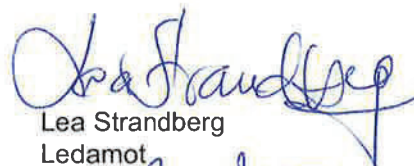
Daniel Littorin
Förbundskassör

Maria Hermanson
Ledamot

Pia Johnsson Sederholm
Ledamot

Lea Strandberg
Ledamot

Romel Belcher
Ledamot

Hedvig Ledung
Ledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats den 5/5-2023

Johan Engdal
Auktoriserad revisor

Hans Rimberg
Förtroendevald revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till kongressen i Sveriges Dövas Riksförbund, org.nr 882600-2282

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sveriges Dövas Riksförbund för år 2022.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den icke-auktoriserade revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfälskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
2. skaffar jag mig en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
3. utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
4. drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förbundet inte längre kan fortsätta verksamheten.
5. utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den icke auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av Sveriges Dövas Riksförbunds resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Sveriges Dövas Riksförbund för år 2022.

Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 5 maj 2023

Johan Engdal
Auktoriserad revisor

Hans Rimberg
Förtroendevald revisor

Slutord

År 2022 är ett oförglömligt år! Ett år som till en stor del har tillägnats förbundets 100-årsjubileum samt de banbrytande eldsjälar och historiska milstolpar som är särskilt utmärkande för dövrörelsens position i samhället.

Vi i förbundsstyrelsen vill rikta ett stort tack till alla som deltagit och bidragit till vårt jubileumsår på olika sätt! Vi har tagit emot gåvor från dövföreningar, distriktsorganisationer, organisationer, företag och privatpersoner. Ett varmt tack till er alla!

Vidare vill vi även tacka alla medlemmar, föreningsaktiva, distriktsorganisationer, lokal-föreningar, anslutna organisationer och alla som vi haft samarbeten med under året.

Utan er är inte vårt arbete möjligt!

Asa Henningsson
Förbundsordförande

Joakim Hagelin Adeby
Vice förbundsordförande

Daniel Littorin
Förbundskassör

Maria Hermanson
Ledamot

Pia Johnsson Sederholm
Ledamot

Hedvig Ledung
Ledamot

Lea Strandberg
Ledamot

Romel Belcher
Ledamot